

Vlaams
Parlement

vergadering **C227**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 3 mei 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het uitblijven van de in het Vlaams regeerakkoord aangekondigde invoering van een energienorm na een vervolgstudie van PwC in opdracht van de federale energieregulator CREG – 1773 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energienorm – 1862 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de cijfers over hernieuwbare energie in Vlaanderen – 1863 (2016-2017)	8
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over PV-installaties langs spoorwegbermen – 1948 (2016-2017)	9
VRAAG OM UITLEG van Michèle Hostekint aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het beheer van warmtenetten – 1818 (2016-2017)	12
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energie-efficiëntiedoelstelling en het zogenaamde winterpakket schone energie – 1952 (2016-2017)	17
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de conceptnota Windkracht 2020 – 1953 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de provinciale doelstellingen voor windenergie – 1983 (2016-2017)	19
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de discriminatie van warmtepompgebruikers – 1957 (2016-2017)	23
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energiesoepers – 1964 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over energiescans, energiesoepers en de uitdagingen die daarmee gepaard gaan – 1984 (2016-2017)	27

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het heropenen van een EPC – 1969 (2016-2017)	31
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de digitale meters – 1970 (2016-2017)	33
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energieaudit voor gebouwen – 1971 (2016-2017)	38
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het erkennen van de opleiding van de energiedeskundigen in de drie landsdelen en erbuiten – 1973 (2016-2017)	39
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het weergeven van het verwachte energieverbruik op het EPC+ – 1974 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over meer flexibiliteit voor energiedeskundigen om een inschatting te maken bij de opmaak van het EPC – 1976 (2016-2017)	40
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het aankoppelen van uitbreidingen op bestaande warmtenetten – 1975 (2016-2017)	43

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het uitblijven van de in het Vlaams regeerakkoord aangekondigde invoering van een energienorm na een vervolgstudie van PwC in opdracht van de federale energieregulator CREG – 1773 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energienorm – 1862 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, er staat al heel veel in de titel. Het is een onderwerp dat hier al regelmatig aan bod is gekomen. Ik zal kort de situatie schetsen.

Uit die studie blijkt nogmaals dat de stroomintensieve bedrijven in dit land een groot concurrentieel nadeel hebben ten aanzien van de buurlanden, waar heel wat initiatieven worden genomen door de overheid in het kader van die stroomintensieve bedrijven.

Daarmee geven die buurlanden ook een gevolg aan de Europese richtlijnen. We spreken daar nu al een tijdje over. Het staat ook in het Vlaamse regeerakkoord. Maar nu begint ook de sectorfederatie FEBELIEC zich zorgen te maken over een mogelijk vertrek van stroomintensieve bedrijven naar het buitenland, waar inderdaad al een energienorm en bepaalde maatregelen zijn ingevoerd ten voordele van deze bedrijven.

Minister, ik denk dat we allemaal willen dat dit niet gebeurt. Ik verwijs naar uw antwoord op een vraag om uitleg van de heer Gryffroy van 18 januari 2017, waarin u zei dat de energienorm was opgenomen in werkgroep 4 van de Stroomversnelling. Deze werkgroep was toen volgens u reeds ver gevorderd en de eind-sprint of landing was volgens u al ingezet. Volgens u zou deze werkgroep 4 op 20 januari 2017 haar eindwerk afleveren waarna men initiatieven zou nemen.

Ik heb al verwezen naar het Vlaamse regeerakkoord, dat uitdrukkelijk vermeldt dat een energienorm voor energie-intensieve bedrijven zou worden ingevoerd die ervoor moet zorgen dat de som van de meerkosten en nettarieven niet hoger ligt dan in de buurlanden. Hiermee moest in de eerste plaats de competitiviteit van deze bedrijven worden gevrijwaard.

Op 18 januari 2017 hebt u ook gesteld dat een gezamenlijke invoering van een energienorm met de federale overheid geen must is en dat u perfect een energienorm voor Vlaanderen zou kunnen invoeren, maar dat het wel de bedoeling kon zijn dat daling bij het ene bevoegdheidsniveau een stijging van het andere beleidsniveau zou uitlokken. In april 2017 zou er overleg zijn of is er overleg geweest met federaal minister Marghem.

Minister, welke beleidsstappen en initiatieven hebt u nu al genomen met betrekking tot de energienorm sinds werkgroep 4 van Stroomversnelling haar eindwerk heeft afgeleverd?

Hoe reageert u op de vervolgstudie van PwC in opdracht van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) rond de problematiek van de competitiviteit van de elektro-intensieve verbruikers?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, de vijf werkgroepen van de Stroomversnelling hebben inderdaad hun eindwerk afgeleverd. De resultaten van de werkgroepen worden momenteel besproken binnen de regering. Zodra er een definitief einddocument is, zal dit worden voorgesteld aan de regering en zullen de verdere stappen worden besproken over de verschillende thema's, waaronder ook de energienorm.

Ook in het kader van de opmaak van een interfederale visie en pact, die op dit moment volop aan de gang is, zal dit natuurlijk aan de orde zijn. Er zijn een aantal vragen die zijn opgemaakt voor de stakeholders die hiernaar verwijzen. Vorige week hebben we een bijeenkomst gehad van de energiministers van dit federale koninkrijk. We hebben inderdaad het startschot gegeven voor een bevraging van de stakeholders en de burgers.

Het lastenboek werd niet afgewerkt omdat er inderdaad dubbel werk is met de studies die lopen op andere niveaus, onder andere de PwC-studie. Wel zullen we, nadat de verdere werkzaamheden afgesproken zijn, een specifieke studie moeten voorbereiden. De modaliteiten hierover zullen dan ook worden afgesproken.

Ik heb inderdaad kennisgenomen van de studie van PwC waaruit blijkt dat een deel van de bedrijven geen competitief nadeel lijdt. Het is dus niet zo dat heel het bedrijfsleven een competitief nadeel heeft, maar de energie-intensieve industrie heeft natuurlijk wel een competitief nadeel. Wel is het zo dat een aantal verhogende elementen binnen de totale energiefactuur die werden doorgevoerd, het rechtzetten zijn van nalatigheden of bevrozingen uit het verleden. Als er miljarden euro's moeten worden doorgerekend, dan lijkt het mij inderdaad moeilijk om te vermijden dat niet iedereen daaraan moet meebetalen. Bedrijven betalen daar wel degelijk aan mee – en geen klein beetje zelfs.

De horde van het op punt zetten van de fouten en nalatigheden van het verleden hebben we nu genomen. We moeten nu vooruitkijken en bekijken hoe we samen met de bedrijven, ook met de energie-intensieve bedrijven, de doelstellingen kunnen halen. Want het is natuurlijk eenvoudig om te zeggen dat er een competitief nadeel is, maar ik heb aan die bedrijven duidelijk gemaakt dat ook zij een inspanning moeten leveren op het vlak van de energieomslag en op het vlak van investeringen in hernieuwbare energie. Ze moeten dat niet alleen doen, ook de overheid moet dat doen. De burgers doen dat ook al. Op die manier kunnen we de doelstellingen wel halen. Ik reken inderdaad op de energie-intensieve industrie om ook hun steentje bij te dragen. Zij hebben ook terreinen en daken. Zij kunnen ook warmtenetten ontwikkelen. Zij kunnen mee helpen aan het realiseren van de doelstellingen voor hernieuwbare energie.

We kunnen nu kijken hoe we de energienorm vorm kunnen laten krijgen en dit vooral toetsen aan de Europese regels van state aid. Want ook hier zal het balanceren zijn op een slappe koord, ook al hebben bepaalde buurlanden reeds een bepaalde korting verkregen voor hun industrie.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik heb genoteerd dat de resultaten van de vijf werkgroepen zijn afgerond en nu ter bespreking voorliggen op de tafel van de Vlaamse Regering. Wat het interfederaal energiepact betreft, komt er een bevraging van de stakeholders en wellicht ook een specifieke studie.

Ik heb natuurlijk wel begrip als u zegt dat u een en ander uit het verleden hebt moeten rechtzetten – dat komt geregeld terug in andere dossiers – en dat klopt, dat kan niet worden ontkend. We moeten wel vooruitkijken en vermijden, zoals FEBELIEC

waarschuwt, dat energie-intensieve bedrijven naar het buitenland, naar onze buurlanden trekken, waar het blijkbaar wel mogelijk is om bepaalde initiatieven te nemen inzake energienorm. Misschien moet u eens over het muurtje kijken en leentjebuurt spelen bij mogelijke initiatieven die in de buurlanden worden genomen.

U hebt ook gezegd dat de energienorm er komt, na een aantal overlegondes, maar u hebt geen tijdsplan vermeld in het Vlaamse regeerakkoord. We zijn toch al een tijdje onderweg met deze legislatuur. Daarom krijg ik graag een tijdsplan voor het invoeren van een energienorm.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Het is goed dat er al verschillende initiatieven zijn genomen en dat er hierover overleg is met de andere ministers. Ik heb ook begrepen dat de Europese commissaris voor Energie u binnenkort zal ontvangen om te peilen naar de voortgang bij de opmaak van het Klimaat- en Energieplan voor 2030. Er zit dus zeker schot in de zaak.

Meer specifiek met betrekking tot de energienorm is het interessant om daar snel werk van te maken, want om de zoveel weken wordt er wel ergens een studie gepubliceerd waarin een of andere verbruiksgroep kan aantonen dat ze te veel of weinig betalen. Afhankelijk van wie de studie bestelt en uitbrengt, komt er een iets andere uitslag uit. Een objectivering van dat debat zou een belangrijke verdienste kunnen zijn van de energienorm.

Het is noodzakelijk dat we daarvoor de regulatoren samenbrengen en dat de ministers en de regulatoren samen afspreken om een framework te maken om een echte, objectieve maatstaf te kunnen hanteren voor een energienorm, die wat ons betreft verder mag gaan dan alleen de energie-intensieve industrie. Het is nuttig voor alle verbruiksgroepen een benchmark te maken met betrekking tot de prijzen en de impact van het beleid op de energiefactuur zodat we die discussie kunnen objectiveren en eventueel maatregelen kunnen nemen.

Het is ook nuttig om de sociale partners te betrekken als de studies en de benchmark zijn gemaakt. Dan kunnen de sociale partners ongetwijfeld een nuttige rol spelen bij de afweging tussen enerzijds rechtvaardigheid en koopkracht en anderzijds competitiviteit, wat uiteindelijk de corebusiness is van vakbonden en werkgevers. Bij dezen dus een warme oproep om ook hier stappen vooruit te zetten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijn bezorgdheid is dat het verschil voor de grote bedrijven het grootst is met de andere landen. Dat is niet het geval bij de kmo's en de gezinnen. Daar ligt de lijn ongeveer gelijk. Het is vooral voor de grote bedrijven dat er een verschil is in de doorrekening van de transportkosten. In Frankrijk, Duitsland en Nederland gebeurt dat niet en bij ons wel. Daardoor krijg je een frappant verschil van 20 tot 30 procent. Voor heel energie-intensieve bedrijven en grootverbruikers kan dat een probleem zijn, bijvoorbeeld voor de bepaling van de keuze van hun ligging.

Gisteren was er een debat van de European Research Area (ERA) te Leuven. Daar werd het publiek gevraagd of men het een probleem vindt dat er prijsverschillen zijn voor de grote energie-intensieve bedrijven ten opzichte van het buitenland. Het antwoord was volmondig 'ja'.

Ook die studenten ondervinden dat als een probleem. Als daardoor een BASF of een Nyrstar moet verdwijnen, dan vinden ze dat jobs ook een belangrijk element zijn.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Sintobin, ik zal me niet vastpinnen op een datum. Ik ben nog altijd geen jaar minister. Ik zit nog in mijn eerste jaar. Mij nu zeggen dat ik zal ... Het staat in het regeerakkoord, dat klopt. Maar bij mijn weten is de regeerperiode nog lang niet ten einde. Ik heb gezegd dat ik eraan werk, zowel in het kader van de Stroomversnelling als op het interfederale niveau. Eerst zei ik dat het niet eens noodzakelijk is dat we met de federale overheid moeten samensporen. We kunnen daar sneller in gaan.

De heer Bothuyne heeft gelijk. Er moet inderdaad een objectivering van het probleem zijn. Dat we daar verschillende partners bij moeten betrekken, lijkt mij logisch. Maar ik wil niet opnieuw in een bevraging verzanden die weer jaren duurt. Als ik opnieuw de sociale partners, nadat ze ook al ingeschakeld zijn in de Stroomversnelling, nog eens apart moet inschakelen, dan blijft het weer vertragen. Ik wil absoluut niet het verwijt krijgen dat ik talm of treuzel.

Ze hebben allemaal gelijk. Om het even welke studie er vandaag gepubliceerd wordt, komt tot de vaststelling dat voor om het even welke doelgroep de energiefactuur te hoog is, dat klopt, en dit door tal van factoren die zelfs niets met de prijs van de elektriciteit te maken hebben. Maar goed, ik kan het tien keer herhalen: een energiefactuur bestaat uit een aantal elementen. Die elementen van waar eventuele kosten komen, zijn ook duidelijk aanwijsbaar.

Dat grote bedrijven een concurrentieel nadeel hebben, dat klopt, mijnheer Gryfroy, maar niet alle grote bedrijven. Er zijn er ook die niet energie-intensief zijn. Het gaat over de energie-intensieve bedrijven. Ik ga akkoord met dat verhaal maar wij weten, u en ik samen, dat gratis niet bestaat. Als daar maatregelen worden genomen, zullen anderen het moeten ophoesten. Ik denk niet dat vandaag bij de brede publieke opinie het besef er is dat de grote bedrijven mee betalen in dezelfde orde. Integendeel, de perceptie bestaat dat die bedrijven minder bijdragen dan de gewone burger.

Ik zou met aandrang willen vragen om daar in alle transparantie over te discussiëren. Wat ik gezegd heb in mijn antwoord, dat u niet hebt gehoord, is dat ik ook die grote energie-intensieve bedrijven oproep om zeer zwaar hun schouders te zetten onder de energieomschakeling. Dat is ook noodzakelijk. Ook die bedrijven beschikken over mogelijkheden om ofwel in zon, ofwel in wind, ofwel in warmte inspanningen te leveren. Ik denk dat overheden, burgers en bedrijven allemaal inspanningen moeten leveren. Dat de energiefactuur te hoog is, dat weet de minister, dat weet de regering, dat weet iedereen. De vraag is hoe we er allemaal samen iets aan kunnen doen. Zeggen dat we voor de ene doelgroep dit gaan doen en voor de andere doelgroep dat, is natuurlijk wel heel fijn voor die doelgroep, maar ik blijf erbij dat er dan altijd iemand anders de factuur zal moeten betalen. Gratis bestaat niet.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik wil u niet vastpinnen op een of andere datum. Ik zeg nogmaals: we zijn bijna drie jaar ver in de legislatuur. We weten allemaal dat naar het einde van de legislatuur, zeker wanneer er verkiezingen zijn – ondertussen komen er ook nog gemeenteraadsverkiezingen aan –, bepaalde zaken die in het Vlaams regeerakkoord staan, moeilijk worden gerealiseerd omdat iedereen zich vooral wil profileren op politiek niveau. Vandaar mijn vraag naar de timing. Als het in het Vlaams regeerakkoord staat, moet het ook worden gerealiseerd.

Ik heb er ook begrip voor dat u zegt dat iedereen moet meehelpen aan de energieomslag. Nogmaals, mijn bekommernis is dat door de sectorfederatie wordt aangekondigd dat, als het zo blijft, zij naar de buurlanden vertrekken. Los van het feit of ze nu wel of niet meer meebetalen met de rest, zou dat natuurlijk geen goede zaak zijn, al was het maar voor de tewerkstelling die daardoor verloren gaat.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik heb wel degelijk gesproken over de grote energie-intensieve bedrijven. Ik heb niet gesproken over de grote bedrijven, voor alle duidelijkheid. Ik heb twee voorbeelden aangekaart die energie-intensief zijn. Die bedrijven doen al heel veel als het gaat over de omschakeling van energie. We stellen enkel maar vast – ik heb dat gisteren ook vastgesteld in het debat – dat het publiek het abnormaal vindt dat er een verschil is met de buurlanden. Daarvoor dient die energienorm: is er een verschil met de buurlanden, ja of neen? Zij vinden het abnormaal dat grote energie-intensieve bedrijven bij ons 20 tot 30 procent meer betalen dan in de buurlanden omdat zij beseffen dat dat op langere termijn jobverlies tot gevolg kan hebben. Dat was mijn boodschap.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de cijfers over hernieuwbare energie in Vlaanderen – 1863 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Als we willen inzetten op hernieuwbare energie en als we de doelstellingen willen halen, dan moeten we tussentijds cijfers kunnen hebben. We moeten weten waar we staan, want meten is weten. Dan is het ook belangrijk dat de cijfers correct worden bijgehouden en gemonitord.

We stellen echter vast dat op de website van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) cijfers worden weergegeven van de productiecapaciteit groene stroom per gemeente, netgebied en provincie. Deze zijn te vinden op www.vreg.be/groene-stroom. Tal van gegevens zijn echter slechts voorhanden tot 30 juni 2016, en we zijn bijna 30 juni 2017. Dat is dus een jaar na de feiten.

– Robrecht Bothuyne treedt als voorzitter op.

Wat is de reden waarom tot nu toe enkel de cijfers tot 30 juni 2016 terug te vinden zijn? Wanneer en hoe worden deze cijfers geactualiseerd? Zijn er recentere cijfers over de geïnstalleerde productiecapaciteit groene stroom beschikbaar? Hoe wilt u ervoor zorgen dat deze gegevens sneller en correcter beschikbaar zijn? Op welke manier kunt u de geïnstalleerde productiecapaciteit groene stroom monitoren als de regulator zelf slechts de cijfers tot 30 juni 2016 op de website zet, tenzij u andere bronnen hebt die wij niet mogen hebben of kennen? Ik heb hier de printscreen van gisteren, tot 30 juni 2016.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, de meest recente gegevens over hernieuwbare energie worden gepubliceerd op de website van het Vlaams Energieagentschap www.energiesparen.be/barometer. Deze barometer wordt elk kwartaal geactualiseerd voor het aantal windturbines, PV-installaties, warmtepompen en zonneboilers en ook voor het bijkomend vermogen van windturbines en PV-installaties. Deze gegevens zijn afkomstig van de netbeheerders en de EPB-databank en worden gevalideerd door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) om de correctheid te garanderen. De netbeheerders zijn verplicht om deze gegevens per kwartaal te rapporteren.

Een volledig rapport van de totale productiecapaciteit en de productie van groene stroom wordt jaarlijks op de website gepubliceerd. Aangezien niet alle installaties groenestroomcertificaten ontvangen, moeten heel wat gegevens individueel opgevraagd worden op installatieniveau. Dit is een tijdsintensief proces en wordt een keer per jaar uitgevoerd in het kader van de opmaak van de inventaris hernieuwbare energie door VITO.

De inventaris van het afgelopen jaar is telkens in september beschikbaar. De accenten van het huidige beleid liggen voor groene stroom bij zon- en windenergie en voor deze technologieën worden de gegevens per kwartaal geactualiseerd. We moeten er ons ook goed van bewust zijn dat de gegevens van de recentste maanden steeds onvolledig zijn. De aanvraag van groenestroomcertificaten en de melding van indienstnames gebeurt niet steeds onmiddellijk. Ook productiegegevens worden vaak met enige vertraging doorgegeven in het kader van de certificatenaanvraag.

U stelt me een vraag over cijfers op de website van de VREG. Ik heb geen enkele bevoegdheid over de VREG. Het parlement kan zelf die vraag stellen, aangezien deze instelling onder de bevoegdheid van het parlement valt.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): We zijn bevoegd voor de regulator sinds een paar maanden. Daarvoor was u nog bevoegd. 30 juni: dat betekent zeker nog acht maanden onder uw bevoegdheid. Als u zegt dat de cijfers in september ter beschikking zijn, dan zouden we mogen verwachten dat er op 31 december 2016 een actualisatie zou zijn gebeurd. Op de website van de VREG is steeds 31 december terug te vinden, maar dan maakt men een sprong naar 30 juni 2016. Van 31 december 2016 vind ik niets terug. Ik veronderstel dat de VREG die gegevens ook nodig heeft. Voor mij is nog altijd onduidelijk waarom op de website van de VREG de laatste cijfers maar gaan tot juni 2016.

Minister Bart Tommelein: U kunt dat vragen aan de VREG. Ofwel ben ik bevoegd, ofwel niet. Vanuit uw positie als parlamentslid aan de minister vragen om iets te vragen aan de VREG waar u zelf voor bevoegd bent, daar pas ik voor. Stel die vraag zelf aan de VREG.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik zal de vraag dan anders stellen. U bent wel bevoegd voor het Vlaams Energieagentschap.

Minister Bart Tommelein: Ik heb daarop geantwoord.

Andries Gryffroy (N-VA): De laatste cijfers dateren van 31 december 2015. Hoe komt dat op de website van het Vlaams Energieagentschap bepaalde zaken terug te vinden zijn tot 31 december 2015 en andere tot 31 december 2016? Het kwartaalgegeven is dus ook niet correct.

Minister Bart Tommelein: Ik zal dat navragen aangezien ik bevoegd ben voor het Vlaams Energieagentschap.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over PV-installaties langs spoorwegbermen – 1948 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, Vlaanderen is bevoegd voor hernieuwbare energie en zet prioritair in op zon, wind en warmte. We zijn daar ook zeer ambitieus in. Op 5 juli 2016 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota 'Zonneplan' goed om zonne-energie terug aantrekkelijk te maken in Vlaanderen, en dit met het oog op het maximaal aanboren van het potentieel. In de nota formuleert u de ambitie om tegen 2020 een geïnstalleerd vermogen van 3157 megawatt bijkomend te realiseren.

Daarnaast formuleerde u de ambitie om PV-installaties (photovoltaic) langs spoorwegbermen mogelijk te maken. Wat is de stand van zaken van het dossier om PV-panelen langs spoorwegbermen mogelijk te maken? Op welke manier zal deze ambitie worden waargemaakt? Zal er gewerkt worden met proefprojecten? Welke zones komen daarvoor in aanmerking? Is daarover reeds overlegd met federaal minister Bellot? Wat waren de resultaten van dit overleg? Wat zijn nog mogelijke knelpunten om de PV-panelen langs spoorwegbermen te realiseren? Hoe zal dit organisatorisch worden aangepakt? Zullen burgers en ondernemers mee kunnen participeren? Wat verwacht u van de NMBS om dit mee te ondersteunen en uit te werken? Welke timing stelt u voorop? Wat is het totaal vermogen aan PV-panelen dat hiermee kan worden gerealiseerd?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, het is niet de NMBS die daarvoor verantwoordelijk is, maar Infrabel. Dat is een essentieel onderscheid. *(Opmerkingen van Andries Gryffroy)*

U vraagt me wat ik verwacht van de NMBS. Ik verwacht van de NMBS andere dingen. Ik heb ondertussen met mevrouw Dutordoir een gesprek gehad.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik zal de vraag herstellen. Wat verwacht u van Infrabel om dit mee te ondersteunen en uit te werken?

Minister Bart Tommelein: Ik verwacht van beide en van alle overheidsbedrijven in dit land medewerking om de plannen te realiseren. Ook van de NMBS dus, maar dat gaat dan over andere projecten.

Juridisch is reeds heel wat werk geleverd om de PV-installaties langs de spoorwegbermen mogelijk te maken. Ik volg dit heel persoonlijk samen met Infrabel van zeer nabij op.

Deze zomer lanceert Infrabel een project voor het plaatsen van PV-installaties op zuidoostgeoriënteerde bermen langs de hogesnelheidslijn Leuven-Luik – de L2 –, langs de E40. Infrabel zal het bestek voor dit project bezorgen aan de installateurs die door Infrabel gekwalificeerd zijn. Deze kwalificatieprocedure is reeds opgestart en kandidaten kunnen een kwalificatieaanvraag indienen voor projecten in de categorie 15 tot 150 kilowatt of in de categorie boven 150 kilowatt. Op het traject tussen Bierbeek en Hoegaarden zijn er 7 zones die in aanmerking komen. In deze zones is er ongeveer 87.000 vierkante meter beschikbaar waarop naar schatting 50.000 vierkante meter zonnepanelen kan worden geplaatst. Deze zomer zal Infrabel het bestek voor de loten 1 en 2 van het project versturen naar de gekwalificeerde installateurs. In het najaar kunnen deze dan worden aanbesteed. De andere loten zullen in 2018 worden aanbesteed.

Zoals u weet, ben ik voorstander van participatie – we hebben bij het binnenkomen trouwens nog een warme oproep gekregen voor iets wat een persoonlijk project is van de heer Gryffroy, zijnde het zonnedelen –, en het staat de projectontwikkelaar dan ook vrij om ook hierbij participatie toe te laten. Ikzelf vind persoonlijk dat dit een uitgelezen kans is om participatie te bevorderen.

Ik heb reeds contact gehad met minister Bellot. Er is ook al informatie uitgewisseld met het kabinet-Bellot. Dat betekent dat de minister van de Federale Regering ook

op de hoogte is van dit project op de gronden van het Vlaams Gewest wat ook mogelijkheden zal bieden voor mijn collega's uit de andere gewesten om eventueel hetzelfde te doen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. Het ziet er in elk geval veelbelovend uit. Over welk vermogen spreken we? U spreekt over zeven loten, en dan zal het waarschijnlijk ongeveer 1000 kilowatt zijn, maar er zijn verschillende loten.

Als ik het goed begrijp, is het Infrabel dat investeert en uiteraard ook de opbrengst heeft.

Ik vind participatie ook oké. Ik heb daarnet nog gepraat met de mensen hierbuiten. Momenteel kan enkel een coöperatieve voor participatie, en een coöperatieve heeft de beperking dat men maar tot 5000 euro per burger kan gaan, tenzij je een prospectus uitgeeft. Dat is een nadeel. Vandaar dat het project zonnedelen eigenlijk hier wel een mooie oplossing zou zijn geweest. Men zou het eraan kunnen koppelen. Minister, hoever staat u met het project zonnedelen?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik vind het een heel interessant project. Ik had vrijdag het genoegen om met de heer Lallemand te spreken. Hij was op werkbezoek in Limburg. Hij was vol van zijn initiatieven rond hernieuwbare energie, maar vooral van de windmolens die hij heeft geplaatst op specifieke trajecten.

Minister Tommelein, ik begrijp dat u in dezen weinig bevoegdheden hebt, maar spreken met mensen of mensen overtuigen om dingen te doen, is natuurlijk altijd belangrijk. Ik stel me toch twee vragen. Eerst en vooral viel het mij op – en het is natuurlijk normaal en het was dan ook geen verrassing voor mij – dat Infrabel met investeringsbudgetten werkt, dat ze die heel rigoureuus moet bewaken en dat de schuldgraad heel strikt gelimiteerd is door de Federale Regering. Als zij volop investeren in zonnepanelen langs de bermen, weegt dat dan op hun schuldgraad? Ik vraag me dat gewoon af. U bent niet bevoegd ter zake, maar u kunt het misschien eens navragen. Vragen die wij hierover aan hen stelden, werden systematisch weggewimpeld: 'Er is geen geld voor. Het weegt op onze schuldgraad.' Er werd dan een technische uitleg bij gesleurd om vooral te zeggen waarom heel veel dingen niet mogelijk zijn.

Ik stel vast dat Infrabel alles beheert wat vastzit. Hun oppervlakte is gigantisch, er zijn dus zeker heel wat mogelijkheden. U hebt twee concrete projecten opgenoemd. Liggen er nog in het verschiet, misschien op middellange of langere termijn? De spoorwegen zijn een gigantische stroomverbruiker; het zou heel goed zijn, ook voor het draagvlak, dat zij het voorbeeld geven om veel van hun stroom zelf op te wekken op een hernieuwbare manier.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, u zegt het zelf: er zijn gigantisch veel mogelijkheden als iedereen meewerkt. Over hoeveel kilowatt het gaat, kan ik niet onmiddellijk zeggen. Ik zal navragen wat men in 2017 wil aanbesteden, maar iedereen ziet dat er nog ongelooflijk veel mogelijkheden zijn en niet alleen langs spoorwegbermen. Infrabel heeft nog veel andere mogelijkheden. Er zijn ook nog gebouwen van Infrabel die ter beschikking zouden kunnen worden gesteld; er zijn ook nog ruimtes waar zelfs nog plaats zou zijn voor windenergie als men dat goed onderzoekt. Al mijn collega's – Vlaamse en federale – zullen eens een ernstige inspanning moeten leveren. Mijn collega's van de Vlaamse Regering leveren

allemaal mooie inspanningen: op scholen, op zorginstellingen, op overheidsgebouwen. Mevrouw Homans, de heer Vandeurzen, mevrouw Crevits, de heer Weyts doen mee. In Openbare Werken zijn ook nog gigantische mogelijkheden, denk ik, om dingen te doen. Ik denk maar aan bermten langs autosnelwegen of middenbermen, waar volgens mij ook nog veel mogelijkheden liggen.

Mijnheer Danen, het is niet noodzakelijk dat Infrabel zelf moet investeren. Als Infrabel aanbesteedt, is het een derde partij die gewoon de gronden ter beschikking krijgt van Infrabel. Infrabel zal dus niet noodzakelijk zelf geld of middelen investeren in projecten. Ik vind het al heel belangrijk dat zij de gronden en de ruimte en de daken ter beschikking stellen. Ik zie dat de wil er bij Infrabel absoluut is om dat te doen.

Daarnet hadden we het over energie-intensieve bedrijven. Ik denk dat ook de spoorwegen daarvan een groot voorbeeld zijn. Ook daar moet men eens onderzoeken wat de zelfafname kan zijn. Ik heb begrepen dat de Nederlandse Spoorwegen op dit moment op 100 procent windenergie rijden, weliswaar niet altijd windenergie van eigen bodem, want af en toe voert men ook wat groene energie in. Het zou toch een mooi symbool zijn als ook ons openbaar vervoer volledig op hernieuwbare energie kan opereren.

Mijnheer Gryffroy, ik zal eens navragen over hoeveel kilowatt het gaat. Het is voor mij duidelijk: mensen die beweren dat de plannen hernieuwbare energie en de energiedoelstellingen onmogelijk kunnen worden gehaald, houdt geen rekening met projecten van dit formaat die op een heel korte periode heel veel kunnen genereren en, niet onbelangrijk, ook heel veel burgers kunnen betrekken. Dit gaat net over projecten waarin burgers kunnen participeren die zelf niet de mogelijkheid hebben of zelf niet de gelegenheid hebben of voor wie het niet interessant is om op het eigen dak te investeren. We zullen uiteraard het zonnedelen en het Zonneplan evalueren want het is al een jaar oud. Intussen ziet u in dit concrete project wel dat er nog flinke stappen vooruit zijn gezet. Er zijn ook nog een aantal andere zaken, maar ik weet dat er nog altijd niet ideaal is. We zouden moeten kunnen salderen vanop afstand. Er zijn nog heel wat mogelijkheden.

Wat betreft de beperking van een coöperatieve, ben ik op het terrein al heel wat mensen tegengekomen die mij gevraagd hebben om die zaak te onderzoeken. Zoals u weet, is dat een federale materie. Ik heb aan de collega's van het federale parlement gevraagd of het niet mogelijk is om specifiek voor hernieuwbare energie uitzonderingen te maken in de federale wetgeving. Ik nodig u uit om ook uw collega's in het federale parlement te vragen of hier mogelijkheden voor bestaan. Er is een federale wet. Ik ben ervan overtuigd dat mijn collega Van Overtveldt er oren naar zou kunnen hebben en dat we kunnen nagaan hoe we dit kunnen uitbreiden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Michèle Hostekint aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het beheer van warmtenetten – 1818 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp.a): Minister, enkele weken geleden heeft het Vlaams Parlement het decreet betreffende de invoering van een regulerend kader voor warmte- of koudnetten goedgekeurd. Het is belangrijk om de juridische basis te hebben. Het juridisch vacuüm dreigde een rem te vormen voor de vele initiatieven die zich vandaag aan het ontwikkelen zijn. Het is goed dat die basis er nu eindelijk is. Er blijft echter nog heel wat werk op de plank liggen – en daar bent u zich ook van

bewust – en er zal nog heel wat regulerend werk nodig zijn dat zal kunnen worden aangevuld via het Energiebesluit.

Wat bijvoorbeeld niet is geregeld – en dat was een bewuste keuze –, is dat er geen marktrollen worden toegewezen aan bepaalde geprivilegieerde marktpartijen. Er is geen aanduiding van netbeheerders, alhoewel de verantwoordelijkheden van de warmtenetbeheerders worden vastgelegd.

De vraag over wie warmtenetten mag aanleggen, is al een poosje aan de gang. Reeds in mei 2015 gaf de toenmalige minister aan dat warmtenetten zowel door publieke als private spelers ontwikkeld kunnen worden. In de huidige fase, waarin er een aanzienlijke achterstand dient te worden weggewerkt om het potentieel aan restwarmte te valoriseren, is het inderdaad niet aangewezen om de aanleg van warmtenetten toe te vertrouwen en toe te wijzen aan bepaalde marktspelers. Men is van oordeel dat als men de ontwikkeling van warmtenetten wil stimuleren, het wenselijk is zo weinig mogelijk beperkingen op te leggen zodat nieuwe initiatieven alle kansen krijgen om zich verder te ontwikkelen.

De distributienetbeheerders Eandis en Infrax hebben reeds enige tijd terug het licht op groen gezet om mee te investeren in warmtenetten en zien hier voor zichzelf een grote rol weggelegd. Ze geven aan dat ze heel veel expertise hebben met het openbaar domein en het leggen van leidingen en andere nutsvoorzieningen. Ze vinden dat ze een belangrijke speler kunnen zijn.

Recent is er een initiatief gekomen van Eandis waarover ook in de pers is bericht, waarbij via de intercommunales achter Eandis de toestemming wordt gevraagd om de activiteit van warmtenetten van hen te mogen overnemen. Het gaat om een afstand van beheer zodat de lokale overheden de volledige aanleg, het onderhoud en het beheer van die warmtenetten zouden afstaan aan die intercommunales van Eandis zodat private of andere spelers geen mogelijkheden meer zouden hebben. Daarvoor zou een nieuwe statutenwijziging op tafel liggen die nieuwe warmteaandelen creëert. Alle aangesloten gemeenten, die een cruciale rol spelen, zouden al zijn aangeschreven voor de aandeelhoudersvergadering, die nog voor de zomer zou plaatsvinden.

Deze vlucht vooruit en 'de zachte druk' op de gemeenten zorgt voor nogal wat bezorgdheid bij de ontwikkelaars van warmtenetten maar ook bij de stakeholders. Door sommige critici wordt gevreesd dat op die manier een monopolie in de sector wordt gecreëerd en dat dit in de toekomst een bedreiging zou kunnen vormen voor de verdere ontwikkeling van die warmtenetten.

Minister, bent u op de hoogte van het initiatief van Eandis en hun vraag – zoals sommigen het noemen – om druk te zetten op de aangesloten gemeenten om afstand van beheer te doen voor de bestaande, maar vooral ook voor de toekomstige warmtenetten op hun grondgebied?

Bent u van mening dat het beheer van warmtenetten geen exclusieve aangelegenheid mag zijn en dat er, naast publieke distributienetbeheerders, ook private spelers zich zouden moeten kunnen aandienen in deze warmtenetprojecten?

Acht u een samenwerking tussen publieke en private spelers, waarbij het initiatief van private spelers en de expertise inzake aanleg en beheer door de distributienetbeheerders kunnen samengaan, in dezen wenselijk?

Zoals gezegd, is het beheer van warmtenetten vandaag niet decretaal gereguleerd. Bent u van plan om dat te gaan doen? Zult u zelf initiatieven ontwikkelen om ervoor te waken dat alle kansen open blijven liggen? Of denkt u dat u daarin zelf moet reguleren? Of zegt u dat iedereen hierin een rol moet kunnen spelen en dat we dit daarom volledig open moeten laten?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mevrouw Hostekint, ik dank u voor uw vraag.

Een aantal jaren geleden hebben de Vlaamse gemeentelijke aandeelhouders ingestemd met een statutenwijziging van de distributienetbeheerders waarbij het statutair doel van de distributienetbeheerders werd uitgebreid met de activiteiten van warmtenetten.

Zoals ik begrijp, is het de bedoeling van de netbeheerders die warmteactiviteit, die dus al is opgenomen in het maatschappelijk doel van de distributienetbeheerders, nu ook effectief te maken door de gemeenten beheersoverdracht te laten doen inzake warmteactiviteiten.

Ik zal daarin heel duidelijk zijn: dit staat haaks op de geest van het decretaal kader aangaande warmtenetten, dat zeer recent werd aangenomen. Via dit decreet is er expliciet voor gekozen om warmtenetten maximale kansen te geven en dus niet op voorhand bepaalde spelers uit te sluiten. Een exclusief gebruiksrecht is daarom volgens mij niet conform de beleidskeuzes die op Vlaams niveau zijn gemaakt.

Die keuze is ook ingegeven door de huidige situatie in de praktijk. De warmtenetten die momenteel operationeel zijn, werden uitgebouwd door verschillende initiatiefnemers, zeer uiteenlopend. Afhankelijk van de omgeving, van de warmtebron, van de restwarmtebron en van bestaande samenwerkingsverbanden, bleken immers verschillende private of publieke spelers de voorkeur te krijgen om een warmtenet uit te baten. Het lijkt me dus absoluut niet verstandig om op voorhand mogelijk interessante pistes uit te sluiten.

In tegenstelling tot de aanduiding van de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders, die door de regulator exclusief worden aangewezen voor een geografisch afgebakend gebied, is dit via het decreet van 10 maart 2017 voor warmtenetbeheerders bewust niet het geval. Het kan dan ook niet de bedoeling zijn dat hetzij de gemeente elke andere aanvraag voor de uitbouw van een warmtenet onder haar straten, pleinen en lanen om die redenen weigert, hetzij dat projectontwikkelaars hierdoor gedwongen worden om voor hun warmtenetten verplicht in zee te gaan met Eandis of Infrax.

Een dergelijke weigeringspraktijk zou niet stroken met het Energiedecreet, dat stelt dat de warmte- of koudenetbeheerder het recht heeft het openbaar domein te gebruiken voor de aanleg en het onderhoud van de leidingen boven of onder het openbaar domein en de bijbehorende uitrustingen als hij over een voorafgaande domeintoelating van de domeinbeheerder beschikt. Daarbij gelden de voorwaarden die de domeinbeheerder nuttig acht bij de verlening van de domeintoelating.

Het decreet gaat dus uit van een principiële gebruiksrecht dat weliswaar aan voorwaarden kan worden onderworpen. Het bevoordelen van één welbepaalde partij ten opzichte van andere marktpartijen strookt niet met het doel en de intenties van dit decreet.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp-a): Minister, ik dank u voor uw heel duidelijk antwoord. We zijn het erover eens dat we, als we het enorme potentieel aan warmtenetten willen benutten, ervoor moeten zorgen dat we daar inderdaad een inhaalbeweging kunnen doen.

U was heel duidelijk: het staat haaks op de geest van het decretale kader.

We weten dat de warmtenetten die er vandaag al zijn, inderdaad vaak door andere spelers, vaak private initiatiefnemers, zijn ontwikkeld. Maar de kans bestaat natuurlijk dat, van die gemeenten waar er vandaag geen warmtenetten zijn, met het oog op de

toekomstige ontwikkeling van die warmtenetten, en ook wel wat gelokt door het voorstel of de belofte van ontzorging, heel wat gemeenten hierop zullen ingaan.

U hebt heel duidelijk gemaakt dat u daar zelf geen voorstander, maar tegenstander van bent. Zult u dan ook initiatief nemen naar die gemeenten toe? Of hoe denkt u dit voornemen of uw opinie in dezen verder uit te rollen en duidelijk te maken? Zult u zelf een initiatief ontwikkelen naar de gemeenten?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, warmte is een energiebron die in het verleden veel te weinig werd ingeschakeld. Zeker met het oog op het behalen van onze doelstellingen hernieuwbare energie, is het belangrijk om hier alle ontwikkelingskansen te laten.

Minister, u hebt terecht aangehaald dat een zekere regelluwigheid in dit kader nodig is en dat het zomaar copy-pasten van het kader dat zich rond gas en elektriciteit aftekent, niet wenselijk is. Experts zijn het daarover eens: het heeft zijn eigen dynamiek. Onder andere rond ontbundeling is het niet evident om het één op één toe te passen.

Maar u hebt natuurlijk ook de call groene warmte. Als we zo veel mogelijk warmte willen recupereren, moeten we opletten dat de geliefde privéspelers en de vrije markt niet alleen de kersen uit de taart plukken, maar dat het volle potentieel van warmte zo veel mogelijk wordt ontgrendeld.

In die zin wilde ik u graag wat verduidelijking vragen over de bevoegdheidsoverdracht die gemeenten soms ondertekenen, met Eandis of met het warmtebedrijf. Ik had begrepen dat het een vrijwillige vraag is om een overdracht te doen en dat een aantal gemeenten, omdat ze wel vermoeden potentieel te hebben op hun grondgebied, de vraag stellen aan de netbeheerder om te bekijken of een project mogelijk is en in het kader daarvan een dergelijke overdracht tekenen, die overigens te allen tijde omkeerbaar is.

Mijn bijkomende vraag is nogal offensief. Ik denk niet dat we gemeenten moeten verbieden om contacten te zoeken met spelers op het veld. Overigens maken die spelers ook volop gebruik van de vrije markt en de privéspelers die expertise hebben opgebouwd in dit domein.

Minister, ja, ik ben het er uiteraard helemaal mee eens dat we alle ontwikkeling moeten laten aan dit precaire energiesysteem, maar de geïnstitutionaliseerde spelers, de netbeheerders, hebben hun expertise zeker en vast mee aan boord. We moeten de gemeenten de vrijheid laten om te kiezen op welke manier ze het potentieel in hun gemeente willen en kunnen ontgrendelen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik sluit mij aan bij de vraagstelling van de heer Schiltz. Minister, u weet dat ik heel erg geloof in het potentieel van warmtenetten. We willen dan ook maximaal nagaan op welke manier we die warmtenetten zo spoedig mogelijk uitgerold krijgen.

U weet dat ik vragende partij ben voor de aanstelling van warmtemanagers. Die kunnen de gemeenten dan bijstaan om bij elk project dat vandaag op hun grondgebied wordt gerealiseerd, te bekijken hoe ze stap per stap, bouwsteen per bouwsteen een warmtenet kunnen uitrollen. Het is belangrijk dat elke initiatiefnemer die in dezen kansen ziet, die kansen ook krijgt.

Maar – en op dat vlak sluit ik mij aan bij de heer Schiltz – we moeten er ook op letten dat mensen niet alleen kijken naar de kansen op korte termijn, de quick wins, de kersen op de taart, maar ook oog hebben voor de totale uitrol. Want anders lopen we

ook wat warmtenetten betreft het risico op lock-in. Ik stel vast dat er in de verschillende projecten van vandaag zeker niet altijd wordt gekeken naar de volledige uitrol, naar de lange termijn. Voor gemeenten is het alleszins niet evident om de totaalvisie en alle kennis te hebben. Vanuit verschillende gemeenten is dan ook de vraag gesteld aan netbeheerders om die expertise op te bouwen en hen daarin bij te staan.

Minister, op dat vlak zit ik wat gewrongen. Als het effectief in strijd zou zijn en zelfs niet uitvoerbaar, op welke manier zult u die bezorgdheid dan ter harte nemen? Hebt u al gesprekken gevoerd met de initiatiefnemers en/of de initiatiefnemende gemeenten op dat vlak?

Ik begrijp dat we alles moeten ondersteunen en stimuleren. Maar ik denk dat we rekening moeten houden met de bezorgdheid die ik aanhaalde indien we effectief snel tot uitvoering willen komen.

Minister, hoe zult u daaraan tegemoetkomen? Kunt u daarover overleg opstarten?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik sluit graag aan bij de opmerking van de heer Schiltz. Uit de brieven die ik heb gezien, had ik begrepen dat die gevraagde beheersoverdracht op vrijwillige basis zou gebeuren. Dat wil zeggen dat men dat altijd kan herroepen. Men gaat dus voor een vorm van ontzorging, om te bestuderen of er daartoe binnen de gemeente de mogelijkheid bestaat. Is het rendabel of niet?

Zoals mevrouw Rombouts zegt, moet er dan niet alleen worden gekeken naar – ik zeg het heel lomp – de verbrandingsoven en het zwembad en voor de rest niets, maar moet men ook kijken naar een langere terugverdientijd. Die studie moet gebeuren door het Warmtebedrijf Vlaanderen.

Dergelijke overdracht kan altijd worden herroepen. Er is niet decretaal vastgelegd dat het dan voor eeuwig en altijd is.

Verder had ik ook begrepen – en dat is de grootste bekommernis – dat de feitelijke uitvoering en het feitelijk beheer niet moeten gebeuren door het Warmtebedrijf Vlaanderen. Dat moet dan worden aanbesteed en dan komen de privéspelers in aanmerking voor de uitbouw en het beheer van de warmtenetten.

Uw stringent antwoord verwondert mij dan ook. Ik zag niet meteen een probleem in een vrijwillige vraag tot een mogelijke beheersoverdracht, waarbij je kunt kiezen of je het warmtenet zelf in handen houdt of effectief overdraagt. Eerst moet er een studie komen die de eventuele mogelijkheden nagaat.

De gemeenten zijn daar inderdaad zelf vragende partij voor.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik heb u geantwoord wat de bedoeling was van het Energiedecreet. Het was de bedoeling om alles optimale kansen te geven, om verschillende spelers kansen te geven.

Mijnheer Gryffroy, ik kan niet meteen antwoorden op uw vraag of een beheersoverdracht onmiddellijk loopt tot het herroepen wordt of dat die loopt tot aan het aflopen van het contract met de distributienetbeheerder. Ik zal dat juridisch laten onderzoeken door het Vlaams Energieagentschap. Mij lijkt het duidelijk. Als er daarover onduidelijkheid bestaat, zullen we dat bekijken.

Tegelijkertijd is dit een antwoord aan mevrouw Hostekint. Ben ik van plan om initiatieven te nemen? Mijn standpunt daarover is niet nieuw. Ik heb dat standpunt eerder in de tijd al duidelijk gemaakt. Ik herhaal het nu nog eens. Wij moeten

kansen optimaal laten benutten. Het is niet de bedoeling om warmtenetten exclusief in handen te geven van geografisch afgebakende gebieden door distributienetbeheerders. Private initiatiefnemers moeten ook kansen krijgen. Ik heb gezegd dat dat afhangt van uiteenlopende omgevingsverbanden. Het hangt af van de warmtebronnen en van een aantal andere zaken.

Wat de overdracht inzake warmteactiviteiten betreft, zal ik door het Vlaams Energieagentschap laten onderzoeken wat de juridische gevolgen zijn voor gemeenten die een beheersoverdracht doen.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp-a): Minister, u was inderdaad zeer fors. U hebt zich zeer fors uitgesproken tegen die exclusiviteit. Nu, zo'n beheersoverdracht of -afstand houdt natuurlijk wel die exclusiviteit in, betekent inderdaad wel een ingrijpend iets. Vandaar ook mijn vraag in dezen.

Ik denk dat we er allemaal wel het belang van inzien. We hebben een achterstand in de ontwikkeling of het gebruik, het valoriseren van de warmte die er vandaag is. We moeten inderdaad alle kansen grijpen om die warmte en warmteontwikkeling zo fors mogelijk te doen als we inderdaad willen zorgen voor een doorbraak van warmtenetten in Vlaanderen. We zitten vandaag op een cruciaal punt. Ofwel gaan we inderdaad naar een doorbraak ofwel valt dit alles weer stil.

Minister, u was zeer fors in uw uitspraak. In uw tweede repliek was u echter een heel stuk omzichtiger.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energie-efficiëntiedoelstelling en het zogenaamde winterpakket schone energie – 1952 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): In een mededeling van eind april van minister-president Bourgeois aan de Vlaamse Regering laat hij weten dat de Europese lidstaten de voorstellen rond schone energie voor alle Europeanen hebben besproken. Het winterpakket schone energie voor alle Europeanen werd in november 2016 door de Europese Commissie gepubliceerd en moet een belangrijke bijdrage leveren tot het realiseren van de strategie van de Energie-unie en van de Europese klimaat- en energiedoelstellingen 2030.

Met dit pakket van maatregelen ambieert de Europese Commissie dat Europa overschakelt op schone energie en vooral ook daarin een wereldwijde voortrekkersrol speelt. Er zijn drie belangrijke uitgangspunten. Eén: energie-efficiëntie. Twee: Europa moet wereldwijd toonaangevend worden in hernieuwbare energie. Drie: betaalbare energie voor de burger.

Dit winterpakket wordt als geheel door de meeste lidstaten ondersteund. Een aantal landen, waaronder België en Roemenië, hadden wel vragen bij de voorgestelde energie-efficiëntiedoelstelling 2030 van 30 procent.

Minister, de bedenkingen bij de voorgestelde energie-efficiëntiedoelstelling 2030 van 30 procent werden door België geformuleerd. Werden deze bedenkingen gedeeld

door de verschillende deelstaten, waaronder Vlaanderen? Kunt u een overzicht geven van de bedenkingen die door België/Vlaanderen werden geformuleerd in verband met de energie-efficiëntiedoelstelling van 30 procent?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: De geformuleerde bedenkingen van de minister-president bij de voorgestelde 2030 energie-efficiëntiedoelstelling van 30 procent worden gedeeld door de Vlaamse Regering. Volgens de impactanalyse van de Europese Commissie blijkt dat, na onderzoek van verschillende 2030 energie-efficiëntiedoelstellingen, de 30 procentdoelstelling het optimale punt zou zijn waarbij de bijkomende kosten voor investeren in energie-efficiëntieverbetering het ruimst worden gecompenseerd door de besparingen voortvloeiend uit dalingen van energieaankopen.

Verder zou de 30 procentdoelstelling ook een positief effect hebben op de economische groei, de werkgelegenheid en het concurrentievermogen. Er is natuurlijk altijd een risico dat je meer belastinginkomsten hebt, mijnheer Danen.

België maakt voorlopig studievoorbehoud bij deze verhoogde doelstelling aangezien onvoldoende duidelijk is of de impactanalyse van de Europese Commissie rekening houdt met het potentieel en de haalbaarheid in de specifieke Belgisch-Vlaamse situatie, bijvoorbeeld de hoge energie-intensiviteit van sommige Vlaamse bedrijven.

We hebben reeds overleg gehad met de experts van de Europese Commissie hierover, en dat zal op korte termijn worden vervolgd.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, werden die bedenkingen dan ook officieel geformuleerd? Zijn ze overgemaakt aan de Europese Commissie?

Minister, ik ken u als iemand die vooruit wil gaan en die een voortrekkersrol wil spelen als het op hernieuwbare energie en energie-efficiëntie aankomt. Ik wil u vragen om niet te terughoudend te zijn in het bereiken van die doelstellingen. Als Europa ergens goed in is, dan is het wel zijn energiebeleid. Ik roep u op om dat voluit te ondersteunen, weliswaar niet ondoordacht, maar doordacht. Als je probeert de beste en de eerste te zijn, kun je een aantal efficiëntiewinsten, maar ook economische voordelen hebben. Als je heel goed bent in energie-efficiëntie, kun je dat ook vermarkten buiten Europa. Ik vraag u om hierin niet te terughoudend te zijn.

Minister Bart Tommelein: We hebben daar officieel kennis van genomen en ook een officiële reactie gegeven. We hebben ook geen voorbehoud gemaakt. We maken wel een studievoorbehoud bij de haalbaarheid. Met andere woorden, we delen die 30 procentdoelstelling en op het eerste gezicht zeggen we: oké, daar willen we voor gaan. We maken gewoon een studievoorbehoud bij de doelstellingen om te kijken wat de economische en andere haalbaarheid is.

We hebben hier een andere vraag gehad over de energienorm en de energie-intensieve bedrijven. We moeten ook kijken wat de impact daarop is. Voor de rest delen we het standpunt en denken we dat 30 procent inderdaad haalbaar is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de conceptnota Windkracht 2020 – 1953 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de provinciale doelstellingen voor windenergie – 1983 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, u hebt samen met mevrouw Schauvliege, minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, al een of meerdere overlegondes met de verschillende provinciale besturen achter de rug. In de conceptnota Windkracht 2020 werd een timing vooropgesteld voor de provinciale doelstellingen voor windenergie. Die zouden worden vastgelegd tegen 1 april 2017. Ik hoop dat het geen aprilgrap was, want die datum is natuurlijk altijd vatbaar voor al dan niet gepaste grappen en grollen.

In het verslag van 4 april 2017 namens de commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn over de conceptnota Windkracht 2020 laat u weten dat u en minister Schauvliege de vertegenwoordigers van de provinciebesturen samen hebben ontvangen, waarbij hun werd gevraagd de locaties te bepalen voor 1 april 2017. Die locaties zouden door het kernteam en andere betrokkenen worden samengebracht tijdens het paasreces en onmiddellijk daarna zou er opnieuw worden samengekomen. U gaf aan te willen landen met uw plan tegen de zomer van dit jaar.

Minister, hebben de verschillende provinciebesturen de mogelijke locaties voor windturbines aangegeven? Om hoeveel locaties per provincie gaat het? Wat is het potentieel vermogen van deze locaties? Werden de provinciale doelstellingen voor windenergie al vastgelegd? Wat zijn die doelstellingen? Hoe zijn ze over de verschillende provincies verdeeld? Kunt u, op basis van de gegevens die tot op heden werden ontvangen, inschatten of de doelstelling van 1563 gigawattuur (GWh) bijkomend windvermogen wordt gehaald tegen 2020? Zult u effectief landen tegen de zomer van dit jaar, zoals u eerder hebt vooropgesteld?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, u bent een sterke believer in alles wat zonne- en windenergie aangaat. U hebt ook een warmteplan aangekondigd. Meer specifiek rond de conceptnota Windkracht 2020 hebt u de ambitie vooropgesteld om 1563 GWh bijkomende productie uit windenergie te realiseren tegen 2020. U zou een bottom-upbenadering hanteren in samenspraak met de provincies waarin u heel wat expertise meent te herkennen. In onderling overleg zou u tot een provinciale verdeling van de Vlaamse windenergiedoelstelling komen. U had daarvoor een verdeling vooropgesteld tegen 1 april, en dat was geen grap.

Als die verdeling er eenmaal was, zou de Vlaamse overheid een samenwerkingsverband opzetten waarin de Vlaamse provincies, samen met de Vlaamse overheid, de sector en de steden en gemeenten de realisatie van de doelstelling voor windenergie op land faciliteren. Dit om ervoor te zorgen dat ook de gemeenten meehelpen met het uitwerken en waarmaken van het Vlaamse windenergiebeleid, dat inderdaad zeer belangrijk is om de lokale besturen te betrekken bij dit beleid en de doelstellingen die worden vooropgesteld.

Minister, hebt u al een akkoord met de provincies over de verdeling van de Vlaamse windenergiedoelstelling? Hoe ziet deze verdeling er uit? Met welke factoren werd of

wordt rekening gehouden bij de opmaak van deze verdeling? Zijn de gemeenten betrokken geweest bij de opmaak van de provinciale verdeling en op welke manier? Het Windplan 2020 spreekt ook van een thematische werkgroep defensie en burgerluchtvaart. Ik meen te weten dat die al van start is gegaan. Welke concrete resultaten zijn er op heden geboekt?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: In het kader van de verdere uitwerking van de conceptnota Windkracht 2020 heb ik samen met minister Schauvliege, bevoegd voor de omgeving, reeds meerdere keren overleg gepleegd met vertegenwoordigers van de verschillende Vlaamse provincies – zoals u weet, zijn er dat vijf – om het samenwerkingsverband verder vorm te geven.

Er waren ook nog andere spelers aanwezig, zoals mensen uit de sector, en ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) was vertegenwoordigd. Ik mocht hierbij de bereidwilligheid ervaren om samen de schouders onder de realisatie van de vooropgestelde doelstelling te zetten.

Sommige provincies staan al verder dan andere. Het komt er nu op aan alle provincies te overtuigen van de urgentie, de sense of urgency, om de doelstellingen per provincie vast te leggen. Daaraan moet nog worden gewerkt.

Ik had verwacht dat tijdens onze laatste vergadering elke provincie reeds een concreet voorstel klaar zou hebben, maar we hebben enkel een voorstel van de provincie Oost-Vlaanderen ontvangen. Op de vergadering zelf heeft ook de provincie Vlaams-Brabant aangekondigd dat het verrassend veel potentieel zou hebben, meer dan ik had ingeschat. Ondertussen heb ik ook begrepen dat de provincie West-Vlaanderen uit de startblokken is geschoten met het project langs de E40. Oost-Vlaanderen heeft een concreet voorstel om tachtig tot honderd bijkomende turbines te plaatsen en vergunnen tegen 2020.

Alle provincies zijn echter wel al aan de slag gegaan – ik moet de mensen van de provincies daarvoor danken, ook de gedeputeerden die verantwoordelijk zijn, maar ook de gouverneurs die, zonder enige uitzondering, allemaal hun schouders onder dit project hebben gezet – en ze finaliseren nu een inschatting van het potentieel voor windenergie op hun grondgebied en inventariseren ook de mogelijke belemmeringen hierbij. Ik ga geregeld zelf eens op het terrein. Vorige week nog was ik in Riemst, en daar heb ik ook gesprekken gehad en gezien dat het een zeer gegeerde plaats is om heel veel windturbines te plaatsen, maar daar kan het dan wel iets van het goede te veel zijn.

Op die manier kunnen we spoedig tot een onderlinge verdeling van de doelstelling uit de conceptnota tussen de verschillende provincies komen. Dan maken we samen een duidelijk actieplan om dit te realiseren. Het is niet voldoende om voorstander te zijn, het is niet voldoende om de baan op te gaan, we moeten ook realiseren en uitvoeren. Het gaat om mogelijkheden binnen het huidige beleidskader waar kan, en aanpassingen aan ons beleidskader waar opportuun.

De provincies zijn ook in overleg met het Vlaams Kernteam Windenergie. Op basis van die gesprekken zal worden ingeschat of en hoe het bijkomend potentieel kan worden gerealiseerd en tot welke onderlinge verdeling de verschillende Vlaamse provincies kunnen komen. Het is op dit moment nog te vroeg om de definitieve potenties door te geven, maar het is wel onze ambitie om tegen de zomer met deze officiële verdeling te landen.

Een werkgroep met de Vlaamse overheid en de militaire diensten, onder trekenschap van de sectorfederatie, werkt intussen actief aan oplossingen. Ook hiervan verwacht ik dat we tegen de zomer concrete resultaten zullen kunnen voorleggen.

Ik heb met federaal minister Bellot overleg gepleegd om ook binnen de burgerluchtvaart te komen tot een dergelijke werkgroep, om concrete resultaten te kunnen boeken. Hij heeft zich daartoe bereid verklaard. Ook Belgocontrol heeft zich al bereidwillig getoond om ten aanzien van lopende en nieuwe dossiers de adviesverlening te herbekijken en anderzijds om tot een goeie samenwerking te komen inzake de inplanting van windturbines in de omgeving van luchthavens. Ook radar- en radioapparatuur in Vlaanderen spelen daarbij een belangrijke rol met het oog op een veilige werking van de luchthavenactiviteiten en een maximalisatie van het Vlaams windenergiepotentieel. Ook met Belgocontrol worden er heel concrete afspraken verwacht in de komende periode.

Ik zou zeggen, het gaat vooruit. Gaat het snel genoeg? Neen, het kan nog altijd sneller, maar ik hoop in de komende weken tot concrete resultaten te komen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, als ik het goed begrijp, zijn de doelstellingen per provincie niet vastgelegd. Dus kunnen provincies ook niet zeggen of ze die doelstellingen zullen halen, aangezien er geen doelstellingen zijn. Kunt u mij daar meer specifieke informatie over geven? Wanneer wordt die doelstelling dan wel vastgelegd, als dat nu nog niet is gebeurd? Ik vind het belangrijk om te weten of u inschat dat u het bijkomend windvermogen van 1563 gigawattuur dat u hebt vooropgesteld tegen 2020, op basis van de door u beschikbare gegevens kunt halen.

Ik begrijp uit uw antwoord dat de provincies Antwerpen en Limburg nog niet veel van zich hebben laten horen. Klopt dat? Indien niet, dan zou ik graag hebben dat u zich corrigeert.

Robrecht Bothuyn (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Het is duidelijk een 'work in progress'. De provincies zijn van goede wil, begrijp ik, en de provincie Oost-Vlaanderen het meest van al, met een heel concrete doelstelling. Dat kan geen toeval zijn.

Als ik u goed begrijp, mogen we dus tegen de zomer een akkoord verwachten met de provincies over de verdeling van de doelstelling over de vijf provincies. Ik had ook gevraagd op welke manier de lokale besturen, de steden en gemeenten, betrokken worden bij deze oefening door de provincies of door de Vlaamse overheid. Ik wil erop aandringen dat de lokale besturen effectief worden gehoord bij het opmaken van de doelstellingen. Ik denk dat het draagvlak van onderuit begint bij onze lokale besturen. Zij verdienen het zeker om volwaardig te worden betrokken bij deze belangwekkende oefening.

Tot slot: met betrekking tot Defensie en de burgerluchtvaart, begrijp ik dat de werkgroepen eerder op projectniveau oplossingen proberen te vinden en niet structureel een ander beleid kunnen of willen uitstippelen met betrekking tot de advisering vanuit Defensie en Belgocontrol over windprojecten. Die projectgebaseerde benadering is goed als ze effectief concrete resultaten boekt. Graag daaromtrent nog wat meer uitleg.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik heb niet gezegd dat de andere provincies niets doen, mijnheer Danen. Integendeel, het gaat over de heel concrete doelstellingen, want zowel bij de provincie Limburg, niet de meest windrijke provincie van het land, als bij de provincie Antwerpen is er een zeer grote bereidwilligheid om mee te werken aan het project. Het is niet zo dat de provinciale besturen naar de andere kant kijken. Het is trouwens ook niet zo, het in één ruk doortrekkende, dat alle gemeenten naar de andere kant kijken.

Ik moet wel tot mijn grote spijt nog altijd vaststellen dat de meeste bezwaren die gemaakt worden tegen een eventuele inplanting van windmolens, van de gemeentelijke autoriteiten komen, van de lokale besturen. Ik zie dat ook op het terrein. Enerzijds is dat te wijten aan een gebrek aan empathie bij de windmolenbouwers zelf, die al veel eerder moesten zijn overgestapt op participatieve projecten. Als je naar participatie gaat, dan kan je wel degelijk bij de bevolking een draagvlak krijgen, dat er vandaag niet is omdat er actiecomités ontstaan waar de lokale bestuurders niet onmiddellijk weg mee weten. Ik zie dat ook en ik betreur dat. Ik geef daarom de heer Bothuyne gelijk dat gesprekken met de gemeenten moeten worden gevoerd. We kunnen natuurlijk altijd vragen dat de minister met de meer dan driehonderd gemeenten in gesprek gaat. Ik denk niet dat dat de bedoeling is. Als wij ervoor kiezen om een windplan te maken met de provincies, dan moeten de provincies ook hun verantwoordelijkheid nemen en moeten ze praten met de gemeenten in hun eigen provincie om tot een billijke verdeling te komen wat betreft de inplanting van windmolens.

Het is voor mij overduidelijk dat een aantal inplantingen niet de meest optimale zijn, maar dat er wel degelijk een aantal potentieelgebieden aanwezig zijn, ik denk maar aan de Antwerpse haven, aan industrieterreinen en langs autosnelwegen waar de lijnopstelling dikwijls wel aan te bevelen is. Ik zie op lokaal niveau inderdaad nog heel veel weerstand, niettegenstaande het feit dat de globale publieke opinie zich niet tegen windmolens verzet. Het gaat om lokale gevoeligheden, het gaat om participatie. Daar heeft de provincie een rol te spelen. Het is een zeer bewuste keuze om te werken via de provincies om het inderdaad van onderuit te kunnen doen, mijnheer Bothuyne, en ervoor te zorgen dat de gemeenten allemaal voor hun verantwoordelijkheid worden geplaatst. Ik denk dat we dat in de komende maanden nog meer zullen moeten doen.

Het kan dat gemeenten echt in de onmogelijkheid zijn om windmolens te plaatsen. Iedereen moet beseffen dat windmolens heel veel zonnepanelen vertegenwoordigen. Ik krijg veel vraag om nu het zonnepan uit te werken, ook vandaag op de wereldzonedag vraagt men mij dat. Met heel veel plezier, maar een windmolen zorgt nog altijd voor duizenden zonnepanelen.

Als een gemeente gezien een specifieke situatie echt in de onmogelijkheid is om een windmolen te plaatsen, dan moet ze maar een ander initiatief nemen. Het is voor mij niet meer aanvaardbaar dat de lokale besturen gewoon de andere kant opkijken en denken dat andere lokale besturen het wel voor hen zullen doen. Dat is niet het geval als men inkomsten kan halen uit energie, zoals energiedistributie waarbij er dividenden naar de gemeenten gaan. Ik verwacht dan ook van de gemeenten dat ze evenveel inspanningen doen om hernieuwbare energie te produceren. Ook dat kan hun gemeente en hun inwoners ten goede komen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik kan alleen maar vaststellen dat er al heel veel gebeurd is, maar dat er nog veel meer werk op de plank ligt. Laten we daar samen werk van maken. Minister, ik deel uw bezorgdheid. Ik zie ook heel wat actiegroepen opstaan binnen gemeenten, waar gemeentebesturen die soms aanvankelijk voor het project zijn, uiteindelijk dan toch tegen zijn. Ik betreur dat heel erg. Ik hoop dat we dat alleszins kunnen keren om op die manier iedereen zijn verantwoordelijkheid te laten nemen.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Die lokale besturen vervullen inderdaad een cruciale rol en we moeten hen voor hun verantwoordelijkheid plaatsen, minister, zoals u zegt. Anderzijds meen ik te weten dat de provincie Oost-Vlaanderen vrijwillig een doelstelling naar voren heeft geschoven van honderd windturbines. Om die doelstelling te formuleren, heeft ze geen systematisch contact opgenomen

met de lokale besturen. Eigenlijk is het betreuenswaardig dat de provincie doelstellingen formuleert, die goed zijn en toe te juichen zijn, maar dat daarbij niet van de gelegenheid gebruik is gemaakt om de lokale besturen daar ten volle bij te betrekken. Als men dat doet in een vroeg stadium, dan zal het draagvlak verhogen en zal men de risico's op beroepsprocedures of andere problemen kunnen vermijden. Ik doe dus een warme oproep aan onze provincies en aan u, minister, om de lokale besturen volwaardig en vroeg te betrekken bij het opmaken van deze plannen.

Minister Bart Tommelein: Ik vergeet er wel bij te vermelden dat ik in de laatste maanden alle provincies heb aangedaan, met uitnodiging van alle gemeentebesturen. De gemeentebesturen hebben allemaal de kans gehad om te komen luisteren naar met wat de Vlaamse overheid bezig is en om vragen te stellen zoveel ze wilden. Kom mij dus niet vertellen dat de gemeentebesturen niet in de gelegenheid zijn om overleg te hebben over waar we met de Vlaamse overheid mee bezig zijn. Ze weten dat goed genoeg. Ofwel waren gemeentebesturen aanwezig en hebben ze volop meegewerkt, ofwel waren ze doelbewust afwezig omdat ze met hun project in hun maag zitten. Maar ze hebben wel degelijk de gelegenheid gehad om met mij daarover een gesprek aan te gaan.

Trouwens, als een burgemeester met mij een gesprek wil over iets, dan kan hij mij altijd opbellen. Ik ben altijd bereid om over een specifiek probleem een gesprek te voeren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de discriminatie van warmtepompgebruikers – 1957 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik blijf die vraag regelmatig stellen tot er een oplossing is. Ik stel vast dat die er momenteel nog niet is. Vandaar mijn vraag.

Minister, eind vorig jaar kaartte ik al bij u aan dat er nog steeds veel meer wordt geopteerd voor gasketels als centrale verwarming dan voor warmtepompen. De cijfers voor 2016 zijn alvast iets rooskleuriger, maar we zijn er nog lang niet. Zo kwamen er in Vlaanderen 3728 nieuwe warmtepompen bij in 2016, wat een kwart meer is dan in het jaar voordien. In absolute aantallen gaat het toch nog om vrij lage cijfers.

Warmtepompen vinden vooral ingang in nieuwbouwwoningen, maar ook daar kiest slechts 20 procent van de bouwers voor een warmtepomp, al dan niet in combinatie met zonnepanelen. In bestaande woningen daalde echter het aandeel aan nieuw geïnstalleerde warmtepompen tot 12 procent. Dat zijn veel te lage cijfers voor zo'n veelbelovende technologie.

Wij moeten bijgevolg vaststellen dat nu nog altijd 80 procent van de bouwers niet opteert voor een warmtepomp als hoofdverwarming. Bij verbouwers is dit percentage bijna 90 procent. Nog steeds blijkt dus dat de technologie die wij omarmen, te duur is in vergelijking met de klassieke verwarmingsbronnen.

De premie voor het installeren van een warmtepomp is sinds dit jaar verhoogd. Heeft deze verhoogde premie in de eerste drie maanden van dit jaar geleid tot een stijging van het aantal geïnstalleerde warmtepompen?

De bezitters van warmtepompen worden nog steeds tweemaal benadeeld. Voor de werking van warmtepompen moet de eigenaar nog steeds gebruikmaken van reguliere elektrische energie aan een standaard – en dus hoge – prijs, inclusief alle taksen en heffingen. In tegenstelling tot de eigenaars van warmtepompen kunnen mensen die verwarmen via een veel inefficiëntere elektrische verwarming, wel genieten van een goedkoper tarief. Zij genieten van het tarief 'exclusief nacht'. Zijn er al stappen gezet om de discriminatie tussen beide vormen van elektrisch verwarmen weg te werken?

Om de verhoogde bijdrage voor het Energiefonds te verlichten, zou de bezitter van een warmtepomp kunnen opteren voor het installeren van zonnepanelen. Het prosumentarief varieert tussen 90 en 128 euro. Om het extra energieverbruik van de warmtepomp te dekken, zou dit betekenen dat er jaarlijks een prosumentarief van 540 tot 768 euro betaald moet worden voor een PV-installatie van 6 kilowattpiek. Een combinatie van deze beide vormen van hernieuwbare energie zal dus ook in het nadeel van de warmtepompgebruiker zijn. Bent u van plan om stappen te ondernemen om deze benadeling weg te werken? We hebben immers meer warmtepompen nodig dan nu het geval is. Als we op de ingeslagen weg doorgaan, zullen we de doelstellingen ter zake helemaal niet halen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega, dank u voor de vraag. Het is momenteel nog te vroeg om te evalueren of de verhoging van de premies voor warmtepompen leidt tot een toename van het aantal geplaatste warmtepompen. De netbeheerders rapporteren trimestrieel enkel over de uitbetaalde aanvragen. Het lijkt me pas zinvol om de impact van de premieverhoging te evalueren wanneer de cijfers over het kalenderjaar 2017 beschikbaar zijn.

Gebruikers van warmtepompen kunnen eveneens gebruikmaken van het uitsluitend nachttarief. Net zoals bij elektrische verwarming betekent deze keuze wel dat de toestellen enkel 's nachts kunnen verbruiken. In dat kader ben ik wel een voorstander van meer dynamische facturen, zodat verbruikers zich kunnen richten naar de periodes waarin de elektriciteitsproductie en het netgebruik het goedkoopst zijn. Op die manier zouden warmtepompen bijvoorbeeld kunnen worden ingeschakeld wanneer er veel wind en zon is, en kunnen we bijkomende flexibiliteit creëren voor de elektriciteitsproductie en het netgebruik. Dit zal moeten gebeuren in samenwerking met de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), want zoals u weet is de VREG exclusief bevoegd voor het vastleggen van de distributienettarieven. De VREG is een studie gestart met betrekking tot de hervorming van de tariefstructuur. Dat is algemeen bekend. De problematiek van afname met een 'exclusief nacht'-teller zal hierin ook aan bod komen. Bij prosumenten met een terugdraaiende teller wordt het omvormervermogen gebruikt voor de vastlegging van de tarieven. De distributienetbeheerders beschikken over deze info, aangezien de installatie moet worden aangemeld. De hoogte van het prosumentarief wordt bepaald op basis van het geschat gebruik van het net. De invoering van digitale meters zal het in de toekomst mogelijk maken om de afname en dus ook het gebruik van het net op een correctere manier te bepalen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, dank u wel. U zegt dat u er voorstander van bent om te gaan naar een meer gedifferentieerd tarief en dat de VREG daar verantwoordelijk voor is. Dat klopt natuurlijk wel, maar het is van belang dat we echt proberen om technologie die we omarmen, ook met andere omkaderende regelgeving positief te discrimineren. Als we echt weg willen van stookolieketels en op termijn ook van gas, dan moeten we wel iets anders hebben. Het is momenteel nog altijd zo dat de overgrote meerderheid kiest voor een klassiek, conventioneel

verwarmingssysteem. Wat mij betreft, zijn mensen daar vrij in, maar het is wel zo dat als warmtepompen zowel in aankoop als in gebruik veel duurder zijn, zoals nu het geval is, dan omarm je die technologie niet. Integendeel, dan wordt het draagvlak weggehaald. Mensen klagen erover op tal van fora. Op die manier doe je meer kwaad dan goed met dit systeem.

U zegt dat warmtepompbezitters ook gebruik kunnen maken van het tarief 'exclusief nacht'. Dat is voor hen niet altijd een oplossing omdat ze ook overdag af en toe gebruik moeten kunnen maken van dit soort tarieven. Het is sowieso technisch heel moeilijk. Ik heb me geïnformeerd bij de distributienetbeheerders (DNB's) en zij zeggen dat dat niet kan. We moeten daar duidelijkheid in krijgen. Als we dat tarief sowieso niet aanpassen, dan hebben we niet echt een oplossing. Er zijn voorbeelden uit het buitenland, zoals Oostenrijk, waar de heer Gryffroy ooit naar heeft verwezen, namelijk het Sperrzeiten-Tarif, die het wel mogelijk maken dat je op een gedifferentieerde manier afneemt en dat je een goedkoper tarief hebt als je gebruikmaakt van een warmtepomp.

Ik zou u willen vragen om dit te laten onderzoeken. Wij zullen alleszins de VREG hierover bevragen omdat het van belang is dat zij op dat vlak mee zijn en dat ze in hun tarieven hier aandacht voor zouden hebben. We hopen toch dat in de toekomst het aantal warmtepompbezitters fel zal stijgen en dat het de overheersende warmtetechnologie zal zijn.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, u hebt de energieheffing al een tikje aangepast voor een bepaalde categorie van verbruikers die heel vaak warmtepompeigenaars waren. Er wordt dus wel degelijk aan gewerkt. Ik neem aan dat die inspanningen worden voortgezet. Ik neem ook aan – en corrigeer me als ik fout ben – dat de tariefzetting niet helemaal uw bevoegdheid is en niet eens helemaal de bevoegdheid van het parlement is, maar dat we die bevoegdheid delen met de regulator. Ik neem aan dat, als we spreken over de intrede van de digitale meter en het capaciteitstarief – het ene kan eigenlijk moeilijk zonder het andere –, het exact dit soort elementen zijn waarvoor we oog zullen moeten hebben en waarvan we, uiteraard graag in samenspraak met wat de regering probeert te doen, moeten nagaan hoe we ze kunnen aanpakken.

Collega Danen, het is ook wel mogelijk – en de intrede van de digitale meter zal dit stimuleren – om de warmtepomp rechtstreeks aan te sluiten op de zonnepanelen zodat de nettopassage van de elektriciteit over de meter lager is omdat er zo veel mogelijk elektriciteit intern wordt gebruikt in plaats van alle stroom eerst het net op te sturen om hem er nadien terug af te halen om de warmtepomp aan te drijven. Collega Gryffroy, u bent het er duidelijk niet mee eens. Ik kijk uit naar uw commentaar. Ik wil maar zeggen dat er nog heel veel mogelijk is. Ik denk dat vooral de uitrol van de digitale meter hier bijzonder veel aan zal kunnen verhelpen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Men kan dat misschien proberen voor zijn zwembad, maar een warmtepomp die in de winter moet draaien, rechtstreeks aansluiten op zonnepanelen en dus de elektriciteitskast op een andere manier uitbouwen, is zelfs niet toegestaan. Zonnepanelen moeten op het algemeen bord aankomen, en van daaruit vertrekt ook de warmtepomp.

Het is wel zo – en daar heeft collega Danen gelijk in – dat distributienetbeheerders moeilijk doen over exclusief nachttarief, gecombineerd met daarnaast nog eens dag-nachttarief. Ze willen het niet meer opnieuw installeren, integendeel, ze proberen zelfs bij verbouwingen de exclusieve nachtteller weg te nemen.

U hebt het over het Sperrzeiten-Tarif in Oostenrijk. Minister, ik vind het wel grappig. We zouden eens moeten bijhouden hoe vaak u al gezegd hebt dat u niet bevoegd bent voor de VREG. Dat wil niet zeggen dat u geen mening mag hebben: een mening die breed gedragen wordt, misschien dat de VREG daar ook naar luistert. Het woord van een minister kan misschien toch wel enige waarde en een gewicht hebben. Ik zou voorstellen dat u dan toch uw persoonlijke mening geeft over de vraag van Johan Danen over flexibele tarieven en over het concept van het Sperrzeiten-Tarif. Mijn persoonlijke mening – en ik heb ook geen invloed op de VREG – is dat ik erachter sta. Ik ben benieuwd wat uw persoonlijke mening is.

Collega Danen, we moeten natuurlijk wel opletten dat we geen technologiekeuze maken door het premiebeleid. Ik ben zeer voorzichtig als u zegt dat er meer premies moeten komen omdat het duurder is enzovoort. Dan maak je een technologiekeuze. We hebben die in het verleden nog gemaakt, en dat is niet zo goed afgelopen.

Minister Bart Tommelein: Het overkomt me niet zo vaak, maar af en toe onderschat ik mezelf. Blijkbaar heb ik meer invloed dan ik denk. Mijnheer Gryffroy, ik denk dat u gelijk hebt, maar ik heb het wel degelijk gezegd. Ik zal het herhalen: 'In dat kader ben ik wel een voorstander van meer dynamische facturen zodat verbruikers zich kunnen richten naar de periodes waarin de elektriciteitsproductie en het netgebruik het goedkoopst is.' Ik heb het nu dus twee keer gezegd. Dat betekent ook dat de VREG kennis kan nemen van wat ik hier zeg. Dat er inderdaad nieuwe systemen moeten worden ontwikkeld om dat mogelijk te maken, daar ben ik het honderd procent mee eens; en dat ik ook op het terrein vaststel dat de distributienetbeheerders af en toe afkerig staan tegenover een aantal investeringen om dit mogelijk te maken, dat merk ik ook. Ik denk dat warmtepompen ook best een onderdeel kunnen zijn van het Warmteplan dat ik over een paar weken naar het parlement zal brengen nadat ik het op de regering heb gebracht.

Johan Danen (Groen): Het basisprobleem is natuurlijk dat er veel dingen in de energiefactuur zitten die er niet thuishoren. Dat is het basisprobleem. Als dat er niet zou zijn, was het probleem al voor een groot deel opgelost, ook voor andere toepassingen. Ik neem aan dat we dit vandaag niet opgelost krijgen.

Minister, ik kijk uit naar uw Warmteplan met daarin ook aandacht voor de warmtepompen. Ik neem aan dat u daarin ook een aantal regelgevende maatregelen zult nemen die dat kunnen ondersteunen.

Wat betreft technologiekeuze, denk ik wel dat je als overheid een aantal dingen kunt stimuleren – dat wordt trouwens nu al gedaan – die je wenselijk vindt en afremmen wat je minder wenselijk vindt. Ik heb begrepen dat we dit soort hernieuwbare of alleszins energie-efficiënte technologie wenselijk vinden. Ik ben er dus absoluut voorstander van om positief te discrimineren en er premies voor uit te schrijven, wat nu trouwens al gebeurt, maar niet om mensen die daarin willen investeren, af te straffen. Op die manier zul je niet behalen wat je wilt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energiesnoeiërs – 1964 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over energiescans, energiesnoeiërs en de uitdagingen die daarmee gepaard gaan – 1984 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat de meesten van ons vorige week een mail hebben ontvangen van KOMOSIE, de koepel van milieuondernemers in de sociale economie. Zij hebben ons een document bezorgd, namelijk een evaluatie van het werk van de energiesnoeiërs in 2016. Daarin kan iedereen nalezen dat er een aantal positieve zaken worden vermeld. Heel positief zijn het aantal scans die werden uitgevoerd: 21.000 energiescans. Bijna 21.000 gezinnen hebben dus vorig jaar een overzicht gekregen van welke energiebesparende maatregelen zij in huis kunnen uitvoeren.

Welke energiebesparende maatregelen effectief worden uitgevoerd en welke energiebesparing daarmee overeenkomt, is wel moeilijk te kwantificeren. Ik denk dat we dat al in deze commissie hebben besproken. De vaststelling van de mensen uit de sector is dat wanneer ze opnieuw langsgaan bij een gezin dat een energiescan wil uitvoeren, er wel degelijk maatregelen zijn uitgevoerd. De gezinnen hebben er dus duidelijk een boodschap aan.

KOMOSIE is wel eerlijk in het jaarverslag: ze zijn ook wat ontgoocheld over de cijfers van dakisolatie. Het aantal gezinnen waar dakisolatie is aangebracht, ligt beduidend lager dan het totaal aantal uitgevoerde energiescans. Een eerste mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat een groot deel van de energiescans wordt uitgevoerd bij gezinnen die wonen in een huurwoning. Het spreekt voor zich dat zij geen grote investeringen gaan doen in de woning als zou blijken dat er geen dakisolatie is of wanneer een hoogrendementsketel geïnstalleerd zou moeten worden. Ze hebben ook niet echt mogelijkheden om hun verhuurder ertoe aan te zetten de nodige energiebesparende maatregelen uit te voeren. Een tweede verklaring is dat de gezinnen, als eigenaar van de woning, niet de middelen hebben om de werken te laten uitvoeren. Deze gezinnen hebben spijtig genoeg niet echt een boodschap aan 'het verhaal van terugverdieneffecten' omdat ze er nog niet toe komen de werken te financieren.

Minister, wat is uw reactie op die evaluatie van energiesnoeiërs 2016? Ik wou ook nog eens polsen naar de aangekondigde evaluatie van het Vlaams Energieagentschap over de werking van de energiesnoeiërs. Ziet u mogelijkheden om meer kwetsbare gezinnen ertoe aan te zetten dakisolatie aan te brengen?

Er is bij aanvang van de legislatuur beloofd dat de sociale tewerkstelling in de sector gegarandeerd zou worden en op niveau zou blijven. Ik wou hierover graag eens polsen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag is gelijkaardig. Wat me wel opvalt, is dat er een jaar of twee geleden heel wat heisa was over de energiesnoeiërs en de energiescans. Ze zaten toen op de schop. Intussen

stellen we vast dat ze hun activiteiten verderzetten, maar ook dat er binnen de sector nog heel wat onzekerheid is.

Zoals bekend zijn de kernactiviteiten van energiesnoeiërs de huishoudelijke energiescans en het isoleren van hellende daken en zoldervloeren, met een prioritaire gerichtheid naar mensen in armoede. Dat is misschien al een van de redenen waarom een aantal doelstellingen moeilijk worden gehaald. Aangezien het aantal gezinnen met een energiearmoederisico hoog blijft, is een proactieve aanpak in functie van energiebesparing erg belangrijk. Op die manier zijn de energiesnoeiërsbedrijven tevens een belangrijke actor en partner op het lokale niveau in de strijd tegen energiearmoede. Daarnaast is van belang te stellen dat de energiesnoeiërsbedrijven tewerkstelling genereren voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

In deze commissie stelde toenmalig minister Turtelboom dat de zesde staatshervorming Vlaanderen meer mogelijkheden biedt om de energiescans efficiënter te maken zodat ze ook leiden tot meer sociaal-economische woonkwaliteit, die ook nog eens energievriendelijk is.

Ook in de laatste beleidsbrief stelt u: "Door het Vlaams Energie Agentschap wordt tegen eind dit jaar een evaluatie uitgevoerd op basis van alle resultaten van basisscans en opvolgscans. Deze evaluatie zal voorstellen bevatten ter optimalisatie van basisscan en opvolgscan en de werking van de energiesnoeiërs in het algemeen. En ik garandeer hierbij de tewerkstelling in de sector van de sociale economie ten opzichte van het niveau van eind 2014."

In 2016 realiseerden de energiesnoeiërsbedrijven bijna 21.000 energiescans. Een hoog cijfer aan scans is één zaak. De concrete realisatie van energie-efficiëntie-maatregelen op het terrein is een andere.

Minister, reeds in het regeerakkoord werd de evaluatie en heroriëntering van de energiescans aangekondigd. Dit zorgde en zorgt nog steeds voor veel onzekerheid.

Werd de evaluatie van het VEA ondertussen afgerond? Zo ja, wat zijn de belangrijkste resultaten? Indien niet, wanneer plant het VEA deze evaluatie af te ronden?

In het jaarverslag van KOMOSIE wordt gesteld dat de mogelijkheden ontbreken om gezinnen naar aanleiding van een energiescan intensief te begeleiden in functie van de impact op de lange termijn. Daarvoor – zo stelt KOMOSIE – is een bijsturing van de opvolgscan type 1 op inhoudelijk en op organisatorisch vlak aan de orde, datgene wat minister Turtelboom een jaar of twee geleden al had aangekondigd. Bent u zich hiervan bewust en plant u een bijsturing van de opvolgscan type 1?

Het hoge cijfer aan scans maskeert een aantal belangrijke tekortkomingen in het bereiken van bepaalde prioritaire doelgroepen. Zo worden personen die recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming van het ziekenfonds, structureel niet bereikt. De sector stelt dat er nood is aan structurele hefboomen op beleidsniveau om ook deze doelgroep proactief te kunnen informeren. Bent u bereid deze hefboomen te ontwikkelen en, zo ja, welke zouden dat dan kunnen zijn?

De gerealiseerde geïsoleerde dakoppervlakte door de energiesnoeiërs zit in een duidelijk dalende lijn, ondanks het feit dat er nog steeds honderdduizenden woningen in Vlaanderen niet uitgerust zijn met dakisolatie. Dit heeft te maken met het gegeven dat de energiesnoeiërs zich almaar meer op kwetsbare groepen richten. Volgens de sector ontbreekt het aan een ondersteunend beleid dat het voor deze doelgroep haalbaar maakt te investeren in de woning. Daarnaast zijn nieuwe maatregelen – zoals de burenpremie of de bonus totaalrenovatie – toch eerder gericht naar kapitaalkrachtigere gezinnen. Bent u bereid het ondersteuningsinstrumentarium voor grote energiebesparende investeringen af te stemmen op deze kwetsbare doelgroep?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, ik dank jullie voor jullie vragen.

Het VEA bezorgde mijn kabinet een ontwerpversie van de evaluatie van de energiescans. Het document bevat naast een uitgebreide beschrijving van het ontstaan en de evolutie van het instrument een aantal aanbevelingen om de energiescan te optimaliseren. Het uitgangspunt daarbij is om de energiescan nog meer te laten renderen in de strijd tegen energiearmoede vanuit een dubbele focus. Ten eerste moet nog meer worden ingezet op begeleiding van de kwetsbare doelgroep naar een lagere energiefactuur, Daarenboven moet de doorstroom naar de realisatie van energiebesparende werken worden gemaximaliseerd.

Ik gaf inmiddels aan het agentschap de opdracht deze evaluatienota op korte termijn verder uit te werken als een nota aan de Vlaamse Regering die ik nog voor de zomer zal agenderen met het oog op de goedkeuring van een aantal optimalisaties.

Ik ben op de hoogte van de bezorgdheden die werden geuit in de vragen en in het jaarverslag van KOMOSIE. Een aantal van deze bezorgdheden zijn al meegenomen in de evaluatienota of nu in de verdere uitwerking ervan. De hamvraag daarbij is echter welke prioriteiten we willen en welke doelstellingen we willen nastreven met het instrument van de energiesnoeiers. Ik hecht met name veel belang aan de doorstroom naar de uitvoering van energiebesparende werken. De sociale energie-efficiëntiemaatregelen voor de doelgroep van kwetsbare gezinnen op de private huurmarkt bieden dit soort begeleiding op maat. Ook in het kader van de renteloze lening worden mensen bijgestaan in het traject voor de realisatie van energiebesparende ingrepen en wordt het probleem van de prefinanciering aangepakt.

Wat betreft het beantwoorden van de andere vragen, geef ik voorrang aan het politieke overleg binnen de Vlaamse Regering en neem hier vooralsnog geen officiële standpunten over in. Ik hoop dit in de komende weken te kunnen opstarten, zodat u ook snel duidelijkheid zult kunnen krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Ik heb begrepen dat het ontwerp van evaluatie van de energiescans nog moet worden besproken op het niveau van de regering. Ik ben dan ook vragende partij om daarna de evaluatie in de commissie te bespreken, in de hoop dat het dan nog geen zomerreces is waardoor alles op de lange baan wordt geschoven naar september of oktober.

Ik heb ook begrepen – ik vind dat zeer positief – dat de bezorgdheden vanuit de sector zullen worden meegenomen in de evaluatie van de energiesnoeiers 2016. Ik hoop dat dit al geruststellend kan zijn voor de sector.

In de commissie Leefmilieu is er al verschillende keren gewezen op de synergieën die er kunnen zijn tussen de energiescan en de waterscan. Het is goed om daar ook rekening mee te houden in de eindevaluatie die gepland is eind juni. Als mensen bij bepaalde doelgroepen in huis komen, zou in dezelfde beweging de waterscan mee kunnen worden uitgevoerd.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): We kunnen een hele commissievergadering besteden aan de evaluatie van de energiescans. Ik zal me proberen te beperken tot de belangrijkste elementen.

Mevrouw Taeldeman, ik heb twee weken geleden een vraag gesteld aan minister Schauvliege over die waterscans. Ik zou uw vraag dan ook willen ondersteunen. Als

de zaak dan toch wordt geëvalueerd, dan wil ik oproepen om dat zeker mee te nemen. Mensen die in energiearmoede leven, vragen vaak een multiproblematische aanpak omdat er meerdere problemen in dat gezin aanwezig zijn. Vaak is er ook een probleem van waterarmoede. Die waterscans kunnen daarin een rol spelen. Er worden momenteel maar enkele tientallen waterscans per jaar gedaan tegenover 20.000 energiescans. Als er dan toch iemand aan huis komt, kan er synergie zijn.

Ik apprecieer deze regering op sommige vlakken. Voormalig minister Turtelboom gaf de indruk heel snel te willen gaan met de hervorming van de energiesnoeiers en energiescans. Nu heeft men toch de tijd genomen om na te denken, te evalueren in plaats van heel snel en ondoordacht in te grijpen. Ondertussen zijn we wel bijna drie jaar verder en stel ik voor om de evaluatie ten gronde in deze commissie te bespreken om een aantal bijstellingen te doen in de richting van de doelstelling die we willen halen.

Wat ik zou betreuren, is dat men zou zeggen dat omdat er zoveel scans zijn en maar dit resultaat, men heel fel zou snoeien in hetgeen voorligt. Dat mag niet gebeuren. Ik ben ervan overtuigd – en de cijfers spreken voor zich – dat heel veel gezinnen nood hebben aan energiescans maar nog meer nood aan een goede opvolging. Ik stel voor dat we op dat vlak bijkomende maatregelen ontwikkelen, omdat we zien dat heel wat maatregelen met betrekking tot energie terecht komen bij de middenklasse en heel weinig bij de kwetsbare doelgroepen. Ik roep dan ook op om ook voor hen te kijken wat werkt en wat niet. Dat wat werkt, moet worden uitgebreid, zodat we voor iedereen tot een aanvaardbare woonkwaliteit komen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het zijn goede vragen. We hebben het al tijdens verschillende commissievergaderingen na elkaar gehad over de energiehuizen, de energielening, de energiescans en de energiesnoeiers. We zouden ernaar moeten streven om tijdens één commissievergadering over de verschillende zaken die met elkaar gelinkt zijn, van gedachten te wisselen. Ik zie dat er bij condensatieketels nul premiedossiers zijn ingediend. Nochtans wezen meer dan 3000 scans aan dat er potentieel is. Ook bij de dakisolatie zien we dat er maar 1,8 procent aanvragen zijn. Bij muurisolatie is dat 0,7 procent. Er zit dus een enorme gap tussen wat er in de scans opgemaakt door de snoeier staat en de effectieve uitvoering. Die effectieve uitvoering gebeurt dan weer door andere organisaties, bijvoorbeeld de energiehuizen. Er zijn enorm veel scans. Mevrouw Taeldeman vindt dat positief, maar ik vraag waar de uitvoering blijft. Hoe kunnen we dat gat opvullen? We moeten voor een deel ieders taak herdefiniëren. Nu is het allemaal wat diffuus en loopt het door elkaar.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik kom sowieso in de komende weken en zeker nog voor de zomer met diverse initiatieven naar de regering. Daarna komen we naar dit parlement.

De uitdagingen zijn gekend. Ik neem het voorstel mee om met minister Schauvliege te kijken op welke manier we tot een synergie kunnen komen met de waterscan. Dat is niet mijn bevoegdheid, zoals u weet. Ik zal contact met haar opnemen. Als er synergieën zijn, kan er absoluut worden samengewerkt.

Ik herhaal dat ik op zeer korte termijn naar de regering ga met concrete voorstellen. We moeten de tijd nemen om die uit te werken. Ik geef u gelijk dat er een te grote gap is tussen de vaststellingen en de uitvoering. Dat moeten we versnellen. Dat zal mee worden opgenomen in hetgeen ik zal voorstellen aan de regering.

Zoals hier al vaak is gezegd, ligt er heel wat werk op de plank.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Er is inderdaad veel werk, maar dat is zeer boeiend en interessant werk. Als u erin slaagt samen met de regering en met ons om een coherent verhaal te brengen omtrent energie in combinatie met de uitrol van het allereerste energiearmoedeplan, dan zou dat een zeer goede zaak zijn, in het bijzonder voor de meest kwetsbaren in deze samenleving.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik stel vast dat er een grote bereidheid is om bij te sturen. Dat verheugt me, tenminste als de bijstellingen gaan in de richting die we graag zien.

U hebt op een aantal vragen niet geantwoord. Een van de belangrijkste vragen voor mij blijft of u bereid bent om het ondersteuningsinstrumentarium voor grote energiebesparende investeringen af te stemmen op de kwetsbare doelgroepen. Zolang ik daar geen antwoord op krijg, zal ik die vraag blijven stellen met de regelmaat van de klok.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het heropenen van een EPC – 1969 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, ik heb een aantal problemen ontwaard bij EPB (energieprestatie en binnenklimaat) en EPC (energieprestatiecertificaat). De eerste EPB-gecertificeerde woningen zijn nu meer dan tien jaar oud. De EPC-nieuwbouw wordt bepaald op basis van de EPB-studie. Die komt na tien jaar te vervallen. Indien deze woningen verkocht worden, dan moet een nieuw EPC opgemaakt worden.

Wanneer een woning opnieuw verkocht wordt en de voormalige eigenaars enkele bijkomende ingrepen hebben gedaan, zoals het vervangen van ramen of het plaatsen van een zonneboiler, dan zouden die toegevoegd moeten kunnen worden aan het bestaande EPC. Dat is echter niet evident. De kans is immers zeer groot dat men een nieuwe EPC-deskundige moet aanspreken die de EPC-berekening opnieuw doet. Die krijgt echter geen toegang tot de databank van de vorige EPC-nieuwbouw om digitaal enkele dingen toe te voegen.

Gezien de eerste EPC's nu meer dan tien jaar oud zijn, zal dit probleem de komende jaren alleen maar toenemen. Er zijn ook heel veel wijzigingen gebeurd in de software van EPB en EPC, wat het niet eenvoudiger maakt. Een aantal woningen kan energetisch performanter geworden zijn. Ik denk aan mijn eigen woning die ik heb gekocht en verbouwd. Ik heb ook een zonneboiler geplaatst. Die zou ik moeten kunnen ingeven, maar ik moet daarvoor een volledig nieuwe EPC-berekening laten maken. Het zou dus logisch zijn mocht de energiedeskundige toegang krijgen tot de databank om het EPC na te kijken en aan te passen, maar dat bijvoorbeeld enkel de eigenaar die toegang kan verschaffen.

Het kafkaïaanse is dat men wel het oude verslag mag overtypen. Het geldt zelfs als een bewijsstuk. Het gebruiken van de digitale data mag echter niet.

Waarom is men momenteel zo restrictief om bestaande informatie in de energieprestatiedatabank opnieuw te gebruiken en aan te passen? Hoe kunnen we de bestaande gegevens importeren met zo weinig mogelijk moeite voor de energiedeskundige,

zodat deze zich kan focussen op zijn kerntaak en waardoor het ook goedkoper wordt voor de aanvrager? Wat is uw standpunt om deze databank en de bestaande informatie ruimer toegankelijk te maken? Hoe kunnen we dat realiseren? Er zit daar enorm veel nuttige informatie in. Welke stappen denkt u daarvoor te kunnen ondernemen? De EPC-nieuwbouw is een afgeleide van het EPB-certificaat toen de woning werd gebouwd. Die verschilt in opmaak en inhoud van de EPC-verkoop. Kunnen we er niet voor zorgen dat ze gelijkaardig zijn zodat de EPC-nieuwbouw gemakkelijk kan worden omgevormd naar een EPC-verkoop, zodat na tien jaar geen volledig nieuw EPC moet worden opgemaakt?

De vorm, de lay-out en een stuk inhoud is dus anders.

Hoe kunnen we, ten slotte, EPC's voor nieuwbouwwoningen vanaf 2006 beter in de verf zetten? Er staan immers zeer weinig adviezen in. Er is ook het EPC+. Kan er, zelfs voor die woningen vanaf 2006, bijkomende aandacht gaan naar het luik hernieuwbare energie?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, de energiedeskundigen hebben in de energieprestatiedatabank inderdaad enkel toegang tot de dossiers die zij zelf hebben opgemaakt. Het Vlaams Energieagentschap werkt momenteel aan een woningpas voor woningeigenaars.

Via deze gratis onlinetool zal een eigenaar alle EPB-aangiftes en EPC's die al voor zijn woning werden opgemaakt, kunnen raadplegen en de meest relevante informatie uit deze attesten via een dashboard kunnen raadplegen. Op die manier zal begin 2018 tegemoet worden gekomen aan de vraag om gegevens in de energieprestatiedatabank te ontsluiten.

In een volgende versie, de woningpas medio 2019, zal een eigenaar ook derden kunnen machtigen om relevante gebouwinformatie, gekend uit data van verschillende entiteiten, te raadplegen. Op die manier zal de energiedeskundige, na machtiging door de huidige eigenaar, toegang kunnen hebben tot relevante gebouwinformatie of informatie uit de opgemaakte EPB-aangiftes of EPC's. Op die manier wordt een import van gekende EPB- en EPC-data voor de opmaak van een nieuw EPC mogelijk.

Het EPC bouw en de EPB-aangifte mogen bij de opmaak van een EPC bestaande bouw al worden gebruikt. Het EPC bouw wordt samen met de EPB-aangifte gegenereerd. De focus ligt hierbij op het aftoetsen van de geldende EPB-eisen. Het EPC+ zal, net zoals het EPC, enkel van toepassing zijn voor bestaande woongebouwen. Het zal een maatregelenpakket bevatten om de woning te renoveren tot de langetermijndoelstelling.

Bedoeling is om in eerste instantie het energiegebruik zoveel mogelijk te verminderen en daarna de resterende energiebehoefte mogelijks met hernieuwbare energie in te vullen. Deze logica zal ook tot uiting komen in de voorgestelde maatregelen.

Collega, dat een verdere integratie van de gegevens tussen EPB en EPC nodig is, daarvan was ik ondertussen reeds langer overtuigd. De gesprekken met de andere gewesten zitten momenteel zelfs al in een eindfase. Daarover zult u binnenkort meer kunnen horen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Uw antwoorden zijn zeker voldoende voor deze vraagstelling.

Ik onthoud dat vooral de woningpas vanaf begin 2018, maar vooral medio 2019, het antwoord biedt op mijn vragen hier, zeker omdat heel wat energiedeskundigen

ondertussen hun erkenning – of hoe ik het ook moet uitdrukken – niet langer hebben bestendigd, omdat ze er te weinig mee doen.

Er zitten in de toekomst dus heel wat problemen aan te komen, van mensen die een EPC hebben van een deskundige die ondertussen geen deskundige meer is. We moeten dat op een fatsoenlijke manier kunnen opvangen door anderen dat te laten doen, uiteraard mits machtiging van de eigenaar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de digitale meters – 1970 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voor alle duidelijkheid: ik ben een enorme voorstander van de digitale meter. Ik heb het gisteren nog gezegd tijdens een debat: hoe rapper, hoe liever.

Desalniettemin zijn er adviezen. En die adviezen zijn soms ook leuk om te lezen. Zo is er onder andere het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad). Ik zal samenvatten wat zij schrijven, maar misschien ga ik daarbij wat kort door de bocht. Zij zeggen eigenlijk: misschien zouden we beter nog eens goed overdenken welke rol je die digitale meter wilt geven. Wat moet die juist doen? Weten we zelf al wat we willen?

De SERV en de Minaraad mogen deze vragen uiteraard stellen. Het verwondert mij wel dat zij zich daarbij baseren op studies van 2012, bijvoorbeeld het rapport van Schrijner, voor de prijs van de digitale meter.

Maar er stonden ook een aantal leukere vragen in, onder andere over de discussie over het basismodel. Om naar een slimmer basismodel te gaan voor eigenaars, moet dat worden uitgebreid met slimme toepassingen.

Ik heb in het advies van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), dat intussen ook is vrijgekomen, gelezen dat ze niet gelukkig zijn dat we spreken van een 'digitale' meter. Ze zouden liever hebben dat we het woord 'slimme' meter verder gebruiken. Ik vind nochtans dat wij wel zullen bepalen hoe we zullen communiceren, tenzij u daarover een andere visie hebt, minister Tommelein? *(Opmerkingen. Gelach)*

Maar 'digitale' meter is volgens mij het juiste technische woord voor een meter die niet meer ronddraait, maar gewoon digitale uitlezing geeft. Al de rest wordt slim gemaakt door de bijkomende apps.

Dat is ook de zorg van de SERV en de Minaraad. Om de kosten te drukken, werd reeds in de conceptnota geopteerd om voor een basismodel te gaan dat eigenaars eventueel kunnen uitbreiden met slimme toepassingen om volledig te kunnen inspelen op de mogelijkheden van een slim netwerk en nieuwe technologische innovaties, zoals de thuisbatterijen. Ik denk dat we dat ook correct hebben overgenomen uit de conceptnota van de regering.

Minister, het lijkt misschien bizar dat ik u deze vraag stel. Maar kunt u nog eens mondeling toelichten, als antwoord op de SERV en de Minaraad, wat het belangrijkste

motief is voor Vlaanderen om de digitale meter in te voeren? Hoe is dit motief duidelijk meegegeven bij de kosten-batenanalyse?

Hoever staan we met die kosten-batenanalyse? In de loop van de vergadering heb ik menen te horen dat dat voor eind april zou zijn. Welke voorwaarden wilt u minimaal opleggen aan de digitale meters die worden gebruikt op ons netwerk?

Verder heb ik nog een bezorgdheid, die voorkomt in het rapport van de SERV en de Minaraad en die ook de mijne is. Hebt u een idee van het huishoudelijke vraagsturingspotentieel, vooral bij elektrische boilers, waarmee men in Antwerpen een proefproject wil starten, circulatiepompen voor verwarming, warmtepompen, diepvriezers, frigo's en het commerciële vraagsturingspotentieel? Zo niet, bent u van plan hierover eventueel een studie te laten starten, ik denk bijvoorbeeld door EnergyVille? Kan Vlaanderen helpen om deze opportuniteit te benutten?

Concreet suggereren de beide raden om de prioritaire uitrol te onderzoeken voor niet-huishoudelijke verbruikers die nog geen slimme meter hebben – dat lijkt mij ook logisch, we spreken hier over laagspanning, en we hebben daar inderdaad een pak niet-huishoudelijke verbruikers, zoals de bakker, de slager, de garage enzovoort –, voor de huishoudelijke grootverbruikers en daarnaast ook voor cabines en locaties met dreigende netcongestie. Dat vind ik geen slecht advies, in die zin dat het nuttig kan zijn om ook op fijnmazige schaal, lokaal, op de kleine lokale distributiecabines digitale meters te plaatsen, zodat je vanop afstand zeer goed kunt zien waar we al dan niet netcongestie zouden kunnen hebben. Zult u die deelmarkten ook sneller betrekken bij de prioritaire uitrol van deze digitale meter?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega, de doelstellingen van de digitale meter in Vlaanderen zijn meervoudig. Ik kies inderdaad heel bewust voor het concept 'digitale' meter en niet 'slimme' meter. Ik bepaal mijn communicatie nog altijd zelf. Het lijkt mij verstandig dat anderen je communicatie niet bepalen.

De uitrol van de digitale meter is de cruciale basis voor de transitie naar een nieuw energiemodel voor de toekomst, namelijk het decentrale energiesysteem. Ik heb de indruk dat sommige mensen dat nog altijd niet echt begrijpen. De digitale meter faciliteert de decentrale en de lokale productie, die zorgt voor de facilitering van flexibiliteit, van opslag en het gebruik van elektrische voertuigen. Zonder digitale meter zal het veel moeilijker en omslachtiger zijn om de vraagsturing, 'time of use'-prijzen en -tarieven mogelijk te maken.

Ik kan niet genoeg benadrukken dat de digitale meter ook voordelen biedt voor budgetmeterklanten, aangezien zij geen afzonderlijke meter meer nodig hebben.

De budgetmeterfunctionaliteit kan worden ingezet bij iedere digitale meter. Bovendien laat de digitale meter ook toe om een betere begeleiding van de klant bij opbouw van de schuld of hoog verbruik te doen.

De digitale meter moet het ook mogelijk maken om als eindafnemer op een efficiënte manier met zijn energiegebruik om te kunnen gaan, door middel van inzicht en bewustwording van het energieverbruik en een daaraan aangepast verbruik. Dat zie ik vandaag trouwens ook al bij eigenaars van zonnepanelen. Zij zijn veel bewuster van het energieverbruik, omdat zij op een heel frequente manier hun productie opvolgen. Ik stel op deze Werelddag van de Zon vast dat heel wat mensen gewoon gelukkig zijn met zonnepanelen, omdat ze elke dag zien wat ze produceren.

Er zijn uiteenlopende ervaringen op het vlak van energiebesparing dankzij een digitale meter. De manier waarop feedback aan de netgebruiker gegeven wordt, lijkt hierin cruciaal te zijn. De netgebruiker krijgt een beter inzicht in zijn energieverbruik

en meer accurate facturen. Ook zullen betere en meer precieze data mogelijk zijn om aan fraudebestrijding te doen. Het spreekt voor zich dat de bescherming van de privacy in elke doelstelling het uitgangspunt moet zijn.

Door nu te starten met de uitrol, wordt Vlaanderen voorbereid op meer decentrale productie en wordt deze productie tegelijkertijd gefaciliteerd. Er kan zich in Vlaanderen ook een nieuwe sector ontwikkelen met tal van commerciële initiatieven in de nieuwe markt van energiediensten. Nu starten met de uitrol van de digitale meters is de meest natuurlijke weg en past in een algemene digitalisering. Want in ons dagelijks leven is alles al digitaal: de telefoon, de televisie, de radio, de auto en straks dus ook de gas- en elektriciteitsmeter.

Bovendien is het zo dat in de nabije toekomst de vroegere elektromechanische Ferrarimeter niet meer zal worden aangeboden door de meterleveranciers, waardoor de digitale meter ook de enige optie is.

Als laatste zet ook de Europese regelgeving, zowel de huidige als de geplande, alle lidstaten aan om de digitale meters uit te rollen. Het nieuwe Winterpakket van de Europese Commissie – het is hier al aan bod geweest – benadrukt dat consumenten betere informatie verdienen, meer mogelijkheden moeten hebben om deel te nemen in de energiemarkt en meer controle moeten krijgen over hun energiekosten.

Collega's, de VREG deelde mij mee dat de kosten-batenanalyse spoedig zal worden afgerond. Het doel is de derde week van mei.

Deze analyse heeft tot doel om de kosten en baten zoals ze werden berekend in 2013, bij te stellen in functie van de nieuwe uitgangspunten die werden gepresenteerd in de conceptnota van 3 februari en de gewijzigde omstandigheden die zich ondertussen hebben voorgedaan, waaronder de daling van de kostprijs van de meters. Daarbij zal de VREG ook een inschatting maken van de gevolgen inzake distributienettarieven. Het rapport zal op de website van úw regulator worden gepubliceerd. (*Gelach*)

Naast de potentiëlen die in het advies van de SERV en Mineraad zijn weergegeven en veelal uit rapporten van de Europese Commissie komen, heeft EnergyVille in de zomer van 2013 samen met Elia en FEBELIEC het potentieel bij bedrijven die zijn aangesloten op het Elia-net, in kaart gebracht. De bedrijven die de vragenlijst beantwoordden – dat zijn er 29 van de meer dan 100 bevraagden –, blijken te beschikken over een flexibele capaciteit van 631 megawatt, waarvan 134 megawatt vandaag nog niet 'slim' wordt ingezet.

Uit die studie blijkt ook dat ongeveer twee derde van deze flexibele capaciteit zeer snel – binnen het kwartier – kan worden aangesproken door de netbeheerder. Maar die capaciteit neemt doorgaans al deel aan de markt. Het overige derde kan pas na een langere reactietijd van enkele uren worden opgeroepen. En vooral hiervan is nog een aanzienlijk deel vandaag niet gebruikt, zo blijkt uit de studie. Maar nogmaals, dit is het potentieel van 29 Vlaamse bedrijven dat in kaart is gebracht.

Een tweede studie van Sia Partners uit 2014 schat het potentieel voor België op ongeveer 1,56 gigawatt, wat 11 procent van de piekvraag vertegenwoordigt.

De industriële sector heeft hierin een aandeel van 43 procent, terwijl de tertiaire en residentiële sectoren een respectievelijk aandeel hebben van 23 en 34 procent van het potentieel van de vraagsturing.

Dit jaar heeft mijn administratie een onderzoek gepland dat moet bestuderen hoe fijne tijdsschalen kunnen worden meegenomen in de energiemonitoring. In dat kader zal mogelijk ook de rol van commerciële en huishoudelijke vraagsturing

kunnen worden bekeken. Het al dan niet sneller betrekken van deze deelmarkten is onder andere afhankelijk van de resultaten van de bewuste kosten-batenanalyse, die we over een aantal weken zullen kunnen inkijken.

De Vlaamse Regering heeft op dit vlak al keuzes gemaakt. Ik kan niet vooruitlopen op de resultaten van de kosten-batenanalyse van de VREG of op een nieuwe of bijkomende beslissing van de regering.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, hebt u geantwoord op mijn laatste vraag om digitale meters te plaatsen in cabines en locaties?

Minister Bart Tommelein: We zullen bekijken wat de kosten-batenanalyse van de VREG is. We hebben keuzes gemaakt. Ik zal nu niet vooruitlopen op eventuele nieuwe keuzes inzake digitale meters die we bijkomend zullen maken. Uw vraag over de cabines is niet vervat in de conceptnota digitale meters die ik op 3 februari 2017 heb voorgelegd. Als er dus een nieuwe beslissing moet worden genomen, dan zal ik daarmee apart naar de regering moeten om eventueel de conceptnota digitale meters aan te passen aan uw voorstellen. Ik wil toch eerst wachten op het eerste, belangrijke luik, namelijk de kosten-batenanalyse van de VREG.

Andries Gryffroy (N-VA): Met een snelle berekening leer ik uit de cijfers dat het huishoudelijk vraagsturingspotentieel ongeveer 600 megawatt bedraagt. Dat is 34 procent van 11 procent van 16.000 megawatt. Dat is niet niks, dat is enorm veel. Als bij de uitrol een digitale meter dit kan opleveren aan potentieel om de vraag te sturen, dan is dat belangrijk.

Minister, onze regulator, niet de uwe, maar de onze, waar u niets aan te zeggen hebt, maar die wel iets te zeggen heeft aan u, had ook een aantal opmerkingen die vrij technisch van aard waren over extra functionaliteiten, submetering enzovoort, maar vooral ook over de problemen met de compensatieregeling. Ze zeggen dat je dat niet zomaar kunt doen, een compensatieregeling uitwerken voor de terugdraaiende teller, want daarmee grijp je in op een aantal belangrijke componenten van de energiefactuur die tot de bevoegdheid van andere instanties behoren. Ze hebben het dan uiteraard over de federale overheid. Met andere woorden, onze regulator wijst erop dat uw conceptnota ofwel anders moet worden geformuleerd, ofwel moet u er rekening mee houden. Zelfs onze regulator zal bepalen wat u mag doen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Ik verbaas me een beetje over de stelligheid waarmee de discussie over het verschil tussen de digitale en de slimme meter wordt gevoerd. De terminologie is blijkbaar belangrijk voor de een en de ander. Ik hoop alleen dat het niet betekent dat sommigen hebben begrepen dat het niet slim is om de digitale meter te gebruiken. Mijnheer Gryffroy, ik hoop dat dat niet de boodschap is.

Net zoals u kijk ik uit naar de analyse van onze regulator, die moet hopen dat onze minister geen ongeleid, maar een in banen geleid projectiel wordt. Ik wil benadrukken dat ik, net als u, het potentieel van de digitale, al dan niet slimme meter zie als het gaat over vraagsturing en gebruikssturing en dus ook over potentiële besparingsmogelijkheden. Minister, ik wil erop aandringen dat men de uitrol, indien die gebeurt – dat zal op termijn onvermijdelijk gebeuren –, tenminste op een slimme manier doet.

Als men aan de hand van de analyses merkt dat het voor sommige gebruikers en abonnees voordelig is om daar voorrang aan te geven, en dat een aansluiting voor een aantal gebruikers en abonnees absoluut niet voordelig is op dit moment,

moet men onder ogen zien dat het niet slim zou zijn om die versneld, laat staan verplicht in te voeren. Het zou bijzonder schadelijk zijn voor het toekomstige reductiepotentieel dat hierin zit, indien men weerstanden bij de bevolking zou creëren omdat men mensen kosten doet betalen waar ze op dit moment geen return van zouden krijgen. Voor heel wat gezinnen is dat vandaag nog steeds het geval, omdat sommige randvoorwaarden niet zijn vervuld.

Ik ben mij ervan bewust dat dat in sommige gevallen een kip-of-eidiscussie is en dat op een bepaald moment de eerste stap moet worden gezet, maar ik stel toch voor dat we het voluntarisme niet in de eerste plaats op rekening van een aantal gezinnen, vaak gezinnen met een bijzonder laag verbruik en bijzonder weinig middelen, zetten. Ik zeg niet dat men dat op dit moment aan het doen is, maar ik wil er aandacht voor blijven vragen dat men er alles aan doet om dat te vermijden. Dat heeft mijn partij altijd gedaan.

Het is niet mijn bedoeling om hier een opruiende tussenkomst van te maken. Ik vind wel dat de aandacht hiervoor bijzonder groot moet zijn en blijven. Dus geef de voorrang bij de invoering aan degenen die er vandaag al hun voordeel mee kunnen doen. Voor het draagvlak kan dat alleen maar positief zijn.

Johan Danen (Groen): De discussie over slim of digitaal is inderdaad een zinloze discussie. De digitale meter zal alleszins moeten zorgen voor een slim net. Ik deel de bezorgdheid van de heer Tobback, dat we ervoor moeten zorgen dat degenen die de baten hebben, daar deels voor moeten betalen. Andersom mogen de kosten niet disproportioneel wegen op de mensen die er geen of nog geen baat bij hebben. Dat is heel cruciaal voor het draagvlak en dat hebben we zeker nodig, minister, als we van deze uitrol een succes willen maken.

De studie van de VREG over kosten en baten zal er allicht in voorzien dat de uitrol gefaseerd zal verlopen, maar ook dan is het van belang te bekijken wie voordeel heeft en dus deels zal meebetalen, en wie geen voordeel heeft en dus niet of nog niet zal meebetalen. Dit staat ook in de conceptnota. Voor mij is dat heel erg belangrijk.

Minister Bart Tommelein: Collega's, we zijn het in grote lijnen eens. Dat heb ik ook opgemerkt bij de bespreking van de conceptnota digitale meters. Nadat er nogal wat rumoer is geweest in de media, kwam iedereen tot de vaststelling dat de conceptnota beantwoordde aan de meest dringende vragen op het terrein.

Ik weet dat er een opmerking is over de compensatieregeling, maar ik ben me nog altijd bewust van het feit dat we de doelstellingen hernieuwbare energie moeten halen, dat de federale overheid daar weinig voor moet doen, behoudens ervoor zorgen dat de windmolenparken in de Noordzee er komen. Voor de rest ligt alles bij de gewesten om ervoor te zorgen dat dat wordt gerealiseerd.

Ik weet heel duidelijk wat ik met die compensatieregeling heb verkregen, namelijk dat ik op geen enkele manier wil dat mensen die investeren in zonnepanelen, het rendement niet kunnen halen dat ze hadden vooropgesteld bij de plaatsing van die zonnepanelen. Of het anders moet worden geformuleerd, laat ik in het midden, maar voor mij is het overduidelijk dat ik mensen niet aanspoor om zonnepanelen te plaatsen om dan achteraf te zeggen dat ik ze dan wel op de een of andere manier zal bedotten met het afschaffen van een voordeel dat ze in hun berekening hebben meegenomen.

Mijnheer Tobback, uiteraard vind ik dat we die gefaseerde, verstandige, slimme invoering moeten doen. Het is niet mijn bedoeling om vandaag te zeggen dat iedereen morgen die digitale meter moet hebben. Dat zou ook praktisch niet kunnen. We gaan beginnen met nieuwbouw, met grote vernieuwbouw, met mensen die een PV-installatie hebben, omdat zij het meest maximale, efficiënte gebruik kennen. We zullen beginnen met de budgetmeters, en op die manier zullen die

toch al bij een paar duizend mensen in Vlaanderen verdwijnen. Er moet nog één keer worden langsgedaan voor de digitale meter, en daarmee is het dan ook gedaan. De budgetmeters zijn verdwenen, de kost is verdwenen, maar vooral is het stigma verdwenen voor mensen waar we budgetmeters moeten plaatsen.

Iedereen beschikt dan over dezelfde meter, die we vanop afstand kunnen gebruiken.

We zullen dit op een slimme manier doorvoeren. Volgens mij is de verkeerde indruk gewekt da elke Vlaming, waar hij ook woont, van vandaag op morgen zou moeten overschakelen op een digitale meter. We werken zeer duidelijk gefaseerd. Ik denk dat we het daarover eens zijn.

Ik kijk met veel interesse uit naar de kosten-batenanalyse die er zo snel mogelijk moet komen. Ik herhaal nogmaals dat de individuele Vlaming geen verhoging van de energiefactuur zal zien vanwege de omschakeling van de ene naar de andere meter. Als een meter wordt vervangen, zal dat op de individuele energiefactuur niet te zien zijn.

Uit de kosten-batenanalyse zal blijken welke impact dit op de globale energiefactuur heeft. Het is overduidelijk dat de elementen die tijdens de voorbije jaren zijn gewijzigd een belangrijke rol zullen spelen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijnheer Tobback, het zou interessant zijn de slimme meter niet slim te noemen. Het gaat om een digitale meter die we slim moeten inzetten. Er is een groot verschil tussen een slimme digitale meter en een slimme meter.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energieaudit voor gebouwen – 1971 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, bij de verkoop of de verhuring van woongebouwen wordt het energieprestatiecertificaat (EPC) opgesteld door een energiedeskundige van het type A. Dit is verplicht zodra een woning, appartement of studie te koop of te huur wordt aangeboden. De verkoper of verhuurder moet dan een EPC laten opmaken. Bij de verkoop ontvangt de koper het EPC. Bij verhuring krijgt de huurder een kopie van het EPC.

Een energiedeskundige type B kan een energieaudit uitvoeren. Dit is bedoeld voor particulieren die vrijwillig een energieadvies over hun woning willen. Dit kan enkel door een energiedeskundige type B. Het aantal woningen waarvoor een energieaudit wordt aangevraagd, zou echter zeer beperkt zijn.

Daarnaast is er nog de energiedeskundige van het type C. Deze deskundige is bevoegd voor het opstellen van EPC's voor publieke gebouwen.

Minister, wat is in verband met de energiedeskundigen type B uw analyse en standpunt over het gebruik van de energieaudit? Ik koppel dit aan de energiedeskundigen type B. Hoe kunnen we de energieaudit tot nuttiger instrument omvormen? We zien immers dat het te beperkt wordt gebruikt. Hoe verhoudt de energieaudit zich tot het vooropgesteld renovatieadvies?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Voorzitter, ik kan bijzonder kort zijn. De energie-audit waarnaar is verwezen, wordt al enkele jaren niet meer up-to-date gehouden of onderhouden. De daaraan verbonden kosten stonden niet in verhouding tot de interesse in deze tool. Het renovatieadvies, dat in het licht van het Renovatiepact wordt ontwikkeld, zal de energieaudit vervangen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het erkennen van de opleiding van de energiedeskundigen in de drie landsdelen en erbuiten – 1973 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuynne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, we moeten vaststellen dat woningen in Vlaanderen blijkbaar anders ventileren dan in Wallonië of in Brussel. Ik denk nochtans dat de wetenschap overal dezelfde logica volgt en dat overal dezelfde wetten van de fysica gelden. De basis van de opleiding tot energiedeskundige is in elke regio grotendeels hetzelfde. Vooral de software en sommige berekeningsmethodes zijn verschillend.

Het zou dan ook logisch zijn de basisopleiding tot energiedeskundige in de drie gewesten en eventueel daarbuiten te laten erkennen. Op die manier zouden energiedeskundigen ook buiten Vlaanderen aan de slag kunnen gaan.

Deze opleidingen zijn niet geaccrediteerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Normaal gezien, heeft de NVAO de opdracht Vlaamse opleidingen in het hoger onderwijs te accrediteren. De opleiding tot energiedeskundige valt echter buiten het onderwijs. Deze opleiding wordt erkend door het Vlaams Energieagentschap (VEA) en niet door de NVAO.

Minister, wat is uw standpunt over de opleiding tot energiedeskundige in Vlaanderen? Deze opleiding loopt gelijk met de opleidingen in Brussel, Wallonië en zelfs daarbuiten. Kunnen we ervoor zorgen dat de energiedeskundigen uit Vlaanderen ook gemakkelijk in Brussel en in Wallonië aan de slag kunnen gaan? Is het een optie te werken met modules en op die manier een erkenning in de drie gewesten mogelijk te maken? Is het opportuun een door de NVAO geaccrediteerde opleiding tot energiedeskundige in het hoger onderwijs te creëren? Hoe kunnen we diploma's, erkenningen en opleidingen tot energiedeskundige over de landsgrenzen heen gelijkschakelen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Voorzitter, het vereiste kennisniveau van de energiedeskundigen wordt hoofdzakelijk bepaald door de complexiteit van de gehanteerde rekenmethode en van het hiermee samenhangende inspectieprotocol dat wordt gebruikt om de invoergegevens te meten en vast te stellen. Zolang de rekenmethode, het inspectieprotocol en de software in elk gewest verschillend zijn, zullen ook de opleidingen en erkenningsvoorwaarden voor energiedeskundigen per gewest verschillen. Ik zie momenteel dan ook zeer weinig mogelijkheden om de erkenningen gelijk te schakelen.

In samenwerking met het beleidsdomein Onderwijs is een beroepskwalificatiedossier voor energiedeskundige type A uitgewerkt. Op 25 maart 2016 heeft de Vlaamse Regering dit beroepskwalificatiedossier definitief goedgekeurd.

De opleiding die tot het getuigschrift van energiedeskundige type A leidt, heeft een beperkte tijdsduur. Het gaat om 40 tot 80 uur. Die opleiding kan dan ook worden geïntegreerd in een bestaande opleiding, zoals de bacheloropleiding bouw. Het lijkt me dan ook niet opportuun een door de NVAO geaccrediteerde opleiding voor energiedeskundigen in het hoger onderwijs op te zetten. Dit is een complexe procedure.

Mijnheer Gryffroy, zoals ik al heb verklaard in mijn antwoord op vraag om uitleg nummer 1969 heb ik de spreekwoordelijke koe reeds bij de horens gevat. Ik heb gesprekken gevoerd over een verdere integratie van de gegevens en de opleiding betreffende energieprestatie en binnenklimaat (EPB) en het energieprestatiecertificaat (EPC). Die gesprekken bevinden zich al in een eindfase. U zult hier binnenkort meer over horen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, de basisopleidingen is in de verschillende gewesten wel degelijk dezelfde. Daar schuilt volgens mij een mogelijkheid. U hebt terecht verklaard dat de rekenmethode en het inspectieprotocol een te hoge complexiteit kennen en sterk verschillen tussen de gewesten. Als we naar Luxemburg, Duitsland of Nederland kijken, blijken ze daar nog allemaal verschillende rekenmethodes te gebruiken. Iemand moet al architect of energiedeskundige zijn om al die verschillende rekenmethodes onder de knie te krijgen.

We leven zagezegd toch minstens in de Benelux. Het zou leuk zijn indien er een enkele rekenmethode zou bestaan. Fysica blijft uiteindelijk fysica. Dat verandert niet, of ik nu van hier naar Gent of van hier naar Luik rijd. Warmtetransmissieberekeningen, vermogensberekeningen en dergelijke blijven allemaal hetzelfde. Ik ben benieuwd naar uw verdere inspanningen om dit te homogeniseren.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, het is me duidelijk geworden dat dit u uitermate benieuwt. Ik hoop u zo snel mogelijk uit uw lijden te kunnen verlossen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het weergeven van het verwachte energieverbruik op het EPC+ – 1974 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over meer flexibiliteit voor energiedeskundigen om een inschatting te maken bij de opmaak van het EPC – 1976 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, volgens mij bevat het vooropgesteld energieprestatiecertificaat+ (EPC+) een aantal goede elementen die eigenaars wijzer kunnen maken inzake de mogelijke kosten die gepaard gaan met het energetisch efficiënter maken van hun woning.

Voor huurders zal het EPC+ niet meteen een meerwaarde hebben. Indien we, bijvoorbeeld, een module zouden toevoegen, zou dat nochtans wel kunnen. Voor

het EPC wordt het energieverbruik per vierkante meter berekend. Door dit met de bewoonbare oppervlakte te vermenigvuldigen, zouden we een inschatting van het verwachte energieverbruik kunnen maken. We zouden dit met een app of een quick response code (QR-code) kunnen actualiseren. We zouden ons hiervoor kunnen baseren op de actuele energieprijzen voor de warmtebronnen die worden gebruikt om de woning te verwarmen.

Als we dat zouden kunnen uitbreiden tot het EPC+ dat er zal komen in het kader van het Renovatiepact, dan maak je niet alleen iets op dat interessant is voor mensen die een woning kopen maar ook voor mensen die een woning huren.

Minister, wat is uw standpunt om een inschatting van de energiekosten voor de verwarming en bijvoorbeeld water – we hebben daarnet ook gesproken over waterscans – mee te geven op basis van de bestaande installatie en de geldende energieprijzen? Wat denkt u ervan om het werkelijke verbruik voor sanitair en verwarming van de afgelopen jaren ook mee te geven in het EPC? Hoe kunnen we de bewoners beter sensibiliseren over verwachte meerkosten bij de maatregelen die de energetische performantie verhogen, bijvoorbeeld door het vervangen van het raamwerk wanneer men hoogrendementsglas plaatst? Welke rol kunnen de energiedeskundigen daarin opnemen? Hoe zal het EPC+ worden uitgewerkt? Zal het bijvoorbeeld een stappenplan bevatten van de meest dringende werken en de mogelijke besparing?

De voorzitter: Mijnheer Gryffroy, ik geef u opnieuw het woord om uw volgende vraag te stellen, omdat de minister graag een geïntegreerd antwoord wil geven op uw vragen 1974 en 1976, die allebei gaan over het EPC.

Andries Gryffroy (N-VA): De regels die vandaag van kracht zijn bij de opmaak van het EPC, stimuleren niet noodzakelijk het traject naar meer efficiënt wonen. In vele EPC's staan nog ongekende parameters, zoals de aanwezigheid van dak- en/of muur- en/of vloerisolatie. Woningen uit de jaren 80 begin jaren 90 hebben een goede kans dat ze reeds dak-, vloer- en muurisolatie hebben. Het is echter moeilijk om dat te bewijzen. Ofwel moet je destructief werken, ofwel moet je op basis van het energieverbruik kunnen veronderstellen dat er isolatie aanwezig is. Een K-meter, die de isolatie van de schil meet, zou hierbij een bijkomend bewijs kunnen leveren.

Minister, het EPC bevat vandaag reeds enkele onzekerheden, bijvoorbeeld over de aanwezigheid van isolatie. Wat vindt u de meest optimale situatie: het vermelden van het feit dat er geen isolatie aanwezig is omdat er anders destructief onderzoek nodig is, of via aangepast onderzoek aantonen dat er toch isolatie aanwezig is? Zou het opportuun zijn om op basis van het bewezen energieverbruik een inschatting te kunnen maken? Wat vindt u ervan om bijvoorbeeld een K-meter, een isolatieniveaumeter, te gebruiken voor de vaststelling van het EPC zodat energiedeskundigen met motivatie een inschatting kunnen maken van de bestaande isolatie? Welke obstakels zijn hier momenteel nog voor?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Net zoals bij het EPC, zal het EPC+ enkel informatie bevatten over de energetische aspecten van de woning. Het EPC, en bij uitbreiding het EPC+, is bedoeld om de woningen op energetische vlak onderling met elkaar te vergelijken. De berekening gebeurt op basis van de karakteristieken van de gebouwschil en de aanwezige installaties. Hierbij wordt op dit moment uitgegaan van standaardomstandigheden. Het gebruikersgedrag wordt niet in rekening gebracht, maar dit gebruikersgedrag kan wel heel sterk verschillen tussen een oude en een nieuwe eigenaar.

De vorm en de inhoud van het EPC+ worden momenteel vastgelegd. De standaardaanbevelingen uit het huidige EPC zullen in het EPC+ worden vervangen door

een maatregelenpakket meer op maat van de specifieke woning. Het maatregelenpakket zal de werken en de bijhorende kosten beschrijven die nodig zijn om de woning te renoveren conform de langetermijndoelstelling. Via het maatregelenpakket zullen potentiële kopers en huurders geïnformeerd worden over de grote lijnen van het renovatiepad van een woning richting de langetermijndoelstelling.

Ik ben er een groot voorstander van om het pallet aan metingen ter onderbouwing van het EPC uit te breiden. Het is inderdaad zo dat de energiedeskundigen geen destructief onderzoek mogen doen, tenzij er toestemming is van de eigenaar. Ook calorimeters kunnen hiertoe een bijdrage leveren. Op het gebied van werkelijke metingen en reële data komen er steeds meer mogelijkheden. U weet dat ik hiervan voorstander ben, want ik wil zo snel mogelijk een uitrol van de digitale meter.

Ik ben dan ook van oordeel dat we meer moeten doen met werkelijke energieverbruiken. Het Vlaams Energieagentschap (VEA) onderzoekt op dit moment de mogelijkheden om werkelijke energieverbruiken te vermelden op het EPC of op de woningpas, of als basis voor een verbeterde EPB-rekenmethodiek. U hoort daar binnenkort meer over.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik heb een bijkomende vraag. Als u dan toch bereid bent de huidige verbruiken op te nemen in de woningpas of de rekenmodule en dergelijke, waarom hebt u er dan moeite mee om het verbruik per vierkante meter, dat het EPC wel weergeeft, om te zetten in het verbruik van de woning, de kostprijs per woning? Het kilowattuur per vierkante meter staat wel op het EPC. Waarom hebt u er dan moeite mee om dat uit te breiden naar de kostprijs? U zegt dat u niet weet wat het gedrag is van de nieuwe eigenaar.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Neen, dat is natuurlijk een zeer statisch gegeven. Het hangt af van het verbruik, van de omstandigheden. Ik ben voorstander van verbeterde en duidelijkere verbruikopvolgingssystemen. Ik denk dat het gebruik van de vierkante meter niet de meest optimale is. We moeten in de toekomst sowieso naar andere systemen.

In een overgangssituatie kan dat een aanduiding zijn. Het is natuurlijk heel robuust, het is absoluut niet verfijnd. Het kan een aanduiding zijn, maar het kan iemand ook op het verkeerde been zetten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voor alle duidelijkheid, u bent wel bereid om de energiekostprijs van de woning eventueel mee te geven in de toekomstige woningpas bijvoorbeeld?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik zeg dat ik daar in een overgangssituatie geen problemen mee heb, maar dat het natuurlijk wel indicatief is.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het aankoppelen van uitbreidingen op bestaande warmtenetten
– 1975 (2016-2017)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De problematiek is als volgt. Een bedrijf of zelfs een woning die een uitbreiding doet, moet voldoen aan een aantal voorwaarden via de EPN-peilberekening (EnergiePrestatie van Niet-residentiële gebouwen). Die koppelt zich meestal aan een bestaande stookplaats of een bestaande ketel.

Ofwel is de woning of het bedrijf nog niet zo oud, en dan kan de vroegere energiedeskundige die nu nog altijd energiedeskundige is, zeggen dat hij de gegevens gaat opvragen of terugzoeken via de digitale data die beschikbaar zijn. Maar als die energiedeskundige gestopt is, dan zijn die gegevens niet terug te vinden en geraakt men niet aan die originele gegevens en dan is men via de software verplicht om een hoge onrealistische factor te gebruiken die het project bijna onmogelijk maakt. Door het feit dat men die ketel datagewijs niet kent, is men verplicht om er een factor in te steken die het zeer onrealistisch of zelfs bijna onmogelijk maakt om die uitbreiding te bouwen.

Je kunt dat op twee manieren oplossen. Men kan de ketel waar men op wil aansluiten, vervangen door een nieuwe ketel, en dan is het gegeven wel gekend. Maar dat is niet noodzakelijk de financieel meest optimale oplossing als je het bekijkt in functie van investering en terugverdientijd. Dat zie je bij bedrijven en bij woningen. Ik geef toe dat EPB'ers soms laat bij het project worden betrokken. Er is nog een andere methode, namelijk dat je een officiële performantieberekening laat maken, maar de kostprijs ervan kan hoog oplopen. Dan is mijn vraag of het niet beter is dat we dit bedrag investeren in betere technieken of hernieuwbare energie?

De opbrengst van het bijkomend isoleren van het bestaande gedeelte van gebouwen heeft veelal een grotere impact op de energievraag dan het vervangen van een bestaande verwarmingsinstallatie die minder dan tien jaar oud is maar onvoldoende performant voor de EPB-EPN-eisen. Maar we moeten het wel zo doen omdat we anders met de onrealistische factor zitten in onze software.

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat bij verbouwingen de beslissingen worden genomen die het milieu het meest ten goede komen? Is het bijvoorbeeld redelijk om een ingreep in het bestaande gedeelte ook te laten meetellen om het EPB te halen?

Hoe kunnen we de expertise van energiedeskundigen gebruiken om een realistische inschatting te laten maken van de bestaande installaties zodat de penaliserende conversiefactor een project niet onmogelijk maakt? Hoe kunnen we tot een redelijke conversiefactor komen voor bestaande installaties bij afwezigheid van officiële informatie? Energiedeskundigen hebben voldoende kennis om hier redelijke beslissingen in te nemen, uiteraard met motivatie.

Aangezien de boetes per vierkante meter worden gegeven, kan een boete voor een niet-conforme EPB-loods hoog oplopen, en dit terwijl deze wel goed geïsoleerd is, maar enkel is aangesloten op een oudere installatie. Energiedeskundigen zijn bijgevolg minder geneigd om grotere projecten aan te nemen omdat hun cliënten bij de minste fout zwaar gestraft kunnen worden. Er is tegelijkertijd weinig flexibiliteit om een project dat reeds lopende is, bij te sturen. Energiedeskundigen vragen om de uitzonderingsaanvraag van negen maanden te verlengen, zodat ze meer kansen hebben om een project alsnog in orde te brengen of om

een uitzondering aan te vragen. Minister, hoe staat u tegenover de vraag om de uitzonderingsaanvraag van negen maanden te verlengen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, een van de belangrijkste sleutel-elementen die ervoor hebben gezorgd dat de EPB-regelgeving heeft geleid tot steeds betere energieprestaties van het gebouwenbestand in de praktijk, is de handhaafbaarheid van de eisen. De berekening van het E-peil omvat zowel de prestaties van de gebouwschil als de prestaties van de klimatisatiesystemen. Een slecht presterend verwarmingssysteem kan dus steeds worden gecompenseerd door alternatieve maatregelen.

Wat warmtenetten betreft, is het belangrijk te weten dat een warmtenet een middel is dat kan worden gebruikt om een energiebesparing te realiseren. Deze kan bijvoorbeeld worden gebruikt om restwarmte van een bedrijf, die anders zou worden geloosd, te benutten door er de omliggende gebouwen, wijken, stadsdelen of zelfs bedrijven mee te verwarmen.

De energieopwekking en warmteproductie moet op de meest efficiënte wijze gebeuren. De overdracht van de warmte moet zo weinig mogelijk warmteverliezen bevatten. Op heden is er voor de warmteverliezen van een bestaand warmtenet een waarde bij ontstentenis beschikbaar waarmee gerekend moet worden als niet alle informatie met betrekking tot de distributieleidingen beschikbaar is. Deze is zeker niet de oorzaak van een slechter E-peil. Soms wordt zelfs voor nieuw aangelegde warmtenetten geopteerd om te werken met deze waarde bij ontstentenis omdat deze gunstigere resultaten oplevert dan de prestaties van de reële distributieleidingen.

De aangehaalde problemen hebben voornamelijk te maken met de waarden die voor de warmteopwekkers worden gebruikt bij zowel grote uitbreidingen van een gebouw als bij nieuwbouw gekoppeld aan een warmtenet met een bestaande warmteopwekker.

Om verbeteringen aan te brengen aan de EPB-rekenmethode wordt door de energieadministraties van de drie gewesten gewerkt met een prioriteitenlijst. De verbeterpunten die hierop komen, worden geprioriteerd en in volgorde van prioriteit verder uitgewerkt. Over de noodzaak om de rendementen van bestaande ketels gunstiger in te rekenen, is er bij de energieadministraties klaarblijkelijk nog geen melding gemaakt. In het najaar wordt een sectoroverleg georganiseerd. Hierop kunnen de verschillende sectoren hun prioriteiten overmaken.

Ingrepen in bestaande delen van gebouwen worden zeker aangeraden. Het is echter niet aangewezen om dit toe te laten als compensatie voor slechter presterende nieuwbouw die in de meeste gevallen nog vele jaren langer zal bestaan.

Uiteraard is het belangrijk om reeds in de beginfase van het bouwproces de EPB-verslaggever te betrekken. Dit moet zo veel mogelijk gestimuleerd worden. In de beginfase van het project worden immers keuzes gemaakt die invloed hebben op het al dan niet behalen van de geldende eisen. Op deze manier worden ook boetes vermeden. De onhaalbaarheid van de eisen kan reeds in een vroeg stadium van het bouwproces gedetecteerd worden, met name bij het uitvoeren van de voorafberekening. Indien deze niet haalbaar zijn, is er een mogelijkheid om een uitzondering aan te vragen.

Ik ben geen voorstander om de termijn voor de uitzonderingsaanvraag van negen maanden te verlengen. Volgens mij kunnen we concluderen dat er een te beperkte flexibiliteit aanwezig is binnen de EPB-regelgeving en moeten we als Vlaanderen sneller innovatieve technologie kunnen valoriseren. Ik heb het daar

met de minister van Innovatie al over gehad, ook met de minister-president. Ik denk dat dit voor een regio als Vlaanderen absoluut noodzakelijk is.

Maar ook dit is reeds een element dat ik meegenomen heb in mijn gesprekken, waarover binnenkort meer!

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik zou u toch iets willen aanbevelen, als u dan toch spreekt met het werkveld over dat specifieke probleem, namelijk die aansluiting op een bestaand warmtenet. Pas op, een bestaand warmtenet is een zeer breed begrip. Bijvoorbeeld, ik heb een kantoorgebouw, daarin staat een bepaalde verwarmingsinstallatie, de leidingen lopen tot aan de muur. Ik bouw bij en koppel aan op die leidingen, dat is ook een warmtenet. Daar zijn er problemen. Als men een bouwaanvraag indient voor die uitbreiding, wordt er een stippellijn-tje getrokken tussen de nieuwbouw en het bestaande gebouw. Aan dat laatste mag men niet meer raken, maar men moet aansluiten op twee buizen van het bestaande gebouw.

Hoe wordt de bestaande stookplaats dan gevaloriseerd? Daarover gaat de discussie. Ofwel moet men een onredelijke conversiefactor toepassen, ofwel moet men een officiële performantieberekening doen. Dat komt vooral omdat de deskundige gezegd niet aan die originele data kan geraken.

Ofwel moet je de ketel vervangen, waardoor je dan wel komt tot een goed getal, ofwel moet je gewoon de zaak gaan opsplitsen. Dat is dus een probleem dat vrij vaak voorkomt.

Wat die meer innovatieve technieken betreft: ik ben daar ook al lang vragende partij voor, maar dat zit niet bij minister Muyters. Dat zit bij het Vlaams Energieagentschap (VEA). Voor alle duidelijkheid, het gaat over de organisatie met betrekking tot die EPB-software, met de vraag welke technieken worden toegelaten. Er worden elk jaar een aantal technieken toegevoegd, op basis van een monitoring en een screening enzovoort. Dat schijnt een zeer log proces te zijn, zodat bepaalde concepten die nu al courant zouden kunnen worden gebruikt in onze woningbouw, in onze kantoren, inderdaad uiteindelijk niet zijn opgenomen, zelfs niet in de EPB-software. Dat ligt puur aan de EPB-software en dat is puur uw bevoegdheid. Dat heeft niets te maken met minister Muyters.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, ik heb ook niet gezegd dat het de verantwoordelijkheid of de bevoegdheid van minister Muyters was. Het enige dat ik heb gezegd, is dat ik er met minister Muyters en de minister-president over heb gesproken. Bij nader order heb ik immers, als ik iets wil veranderen, ook als minister van Energie de steun en de beslissing van de hele Vlaamse Regering nodig. Ik heb dus gesignaleerd dat, in een innovatief klimaat zoals dat van Vlaanderen, wij die EPB-regelgeving toch absoluut moeten aanpakken. Ik heb daar trouwens ook het VEA de opdracht toe gegeven, nadat ik uitgebreid overleg had gepleegd, ook met het werkveld. Ik heb dat dus al proactief aan mijn collega's van uw politieke familie gevraagd. U bent het toch met me eens dat uw minister de minister van Innovatie is en dat ik, als het over dergelijke zaken gaat, regelmatig in een traject zit dat gelijkloopt met dat van hem.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.